निघण्टु

७.७.७.७.७

ओ३म्

(१) तत्वं पर्याय शब्देन व्युत्पत्तिश्च द्वयोरपि।
निगमो निर्णयश्चेति व्याख्येयं नैगमे पदे ॥

(२) आद्यं नैघन्टुकं काण्डं द्वितीयं नैगमं तथा।
तृतीयं दैवतं काण्डं शास्त्रमेतत् त्रिधा स्थितम् ॥ निरुक्तसमु० पृ० ५

(३) उत्तमस्य तु वर्गस्य य ऋषिः सैव देवता।
. . . . ॥

(४) वर्णागमो वर्ण विपर्ययश्च द्वौ चापरौ वर्ण विकार नाशौ
धातोस्तदर्थाति शयेन योगस्तदुच्यते पञ्चविधं निरुक्त

(५) शब्दरूपं पदार्थश्च व्युत्पत्तिः प्रकृति गुणाः।
सर्वमेतदनेकार्थे दशानवगमे गुणाः ॥

(६) क्रियावाचकमाख्यातमुपसर्गो विशेषकृत्।
सत्वाभिधायकं नाम निपातः पादपूरणः ॥

(७) अष्टौ यत्र प्रयुज्यन्ते नानार्थेषु विभक्तयः।
तन्नाम कवयः प्राहुर्भेदे वचन लिङ्गयोः ॥

(८) क्रियावाचकमाख्यातं लिङ्गतो न विशिष्यते।
त्रीन् पुरुषान् विद्यात् कालस्तु विशिष्यते ॥

(९) शब्देनोच्चारितेनेह येन द्रव्यं प्रतीयते।
तदक्षरविधौ युक्तं नामेत्याहुर्मनीषिणः ॥

(१०) यावतामेव धातूनां लिङ्गं रूढिगतं भवेत् ।
अर्थश्चाप्यभिधेयस्थस्तावद्भिर्गुणविग्रहः ॥

(११) ऋषयोऽप्युपदेशस्य नान्तं यान्ति पृथक्त्वशः ।
लक्षणेन तु सिद्धानामन्तं यान्ति मनीषिणः ॥

(१२) कैश्चिन्निर्वचनं भिन्नं गिरते गर्जते गमेः
गवते गदते वापि गौरित्यत्रानुदर्शितम् ॥

(१३) {गोत्र} भारद्वाजकमाख्यातं भार्गवं नाम भाष्यते ।
वासिष्ठ उपसर्गस्तु निपातः काश्यपः स्मृतः ॥

(१४) {देवता} सर्वं तु सौम्यमाख्यातं नाम वायव्यमिष्यते ।
आग्नेयस्तूपसर्गः स्यान्निपातो वारुणः स्मृतः ॥

(१५) यस्य येनार्थसम्बन्धो दूरस्थमपि तस्य तत् ।
अर्थतो ह्यसमर्थानामानन्तर्यमकारणम् ॥

२१ मलत

२२ शुभ्र

२३ सिक्त:

२४ क्लान्त

२५ गौ

२६ विध

२७ उर्वशी

२८ क्षपत

२९ [illegible] - अर्थ

३० गौ

३१ अहि

३२ मलत

३३ पुरुष

अथ वेदाङ्गप्रकाशः ॥

तत्रत्यः

चतुर्दशो भागः ॥

निघण्टुः

यास्कमुनिनिर्मितो वैदिककोषः

श्रीमत्स्वामिदयानन्दसरस्वतीकृत-
शब्दानुक्रमणिकया सहितः ।

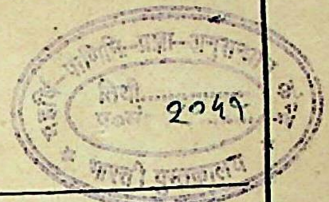
पठनपाठनव्यवस्थायां षोडशं पुस्तकम् ।

वैदिक-यन्त्रालय
अजमेर
में मुद्रित हुआ ।

संवत् १९८९ कार्तिक कृ० १५ ।

पांचवींवार १०००] [मूल्य ।-)

 281

विषयसूचीपत्रम् ॥

इति ॥

ओ३म् ॥

निघण्टुर्वैदिककोशः ॥

अथास्य भूमिका ॥

यह ग्रन्थ ऋग्वेदी लोगों के पठितव्य दश ग्रन्थों में है। विशेष कर वेद और सामान्य से लौकिक ग्रन्थों से भी संबन्ध रखता है। यह मूल और इसका भाष्य निरुक्त यह दोनों ग्रन्थ यास्कमुनिजी के बनाये हैं। सदा से चले आने से प्राचीन हैं। इसको वहुत पुस्तकों से मिला कर जो २ पुस्तकान्तरों में विशेष शब्द पाये वे नोट में धर दिये हैं। अकारादिशब्दक्रम से इसकी शब्दानुक्रमणिका भी बनाकर छपवाई है कि जिससे जिस शब्द को देखना चाहै झटिति देख सकता है इसमें पांच अध्याय हैं। उसके प्रथम अध्याय में १७ खण्ड, द्वितीयाध्याय में २२, तृतीयाध्याय में ३०, चतुर्थाध्याय में ३ और पंचमाध्याय में ६ खण्ड हैं। इसकी शब्दानुक्रमणिका में प्रथम अङ्क से अध्याय और द्वितीय से खण्ड समझना। तृतीय कोष्ठ में अकारादि शब्द और चतुर्थ में जिसका नाम है, लिखा है, परन्तु यह सब शब्द वेद में यौगिक और योगरूढि आते हैं केवल रूढि नहीं। इसमें जो पदनाम हैं वे पदधातु के गत्यर्थ अर्थात् ज्ञान गमन प्राप्त्यर्थ के वाचक होकर यौगिक हो जाते हैं। यह ग्रन्थ सर्वत्र उपलब्ध नहीं था अब छपने से प्राप्त होने लगा है इससे वड़ा उपकार यह होगा—कि जो पुराणवालों ने अर्थ का अनर्थ किया है सो इन आर्षग्रन्थों से निवृत्त होकर सब के आत्मा में सत्य का प्रकाश होगा। निदर्शन—जैसे पुराणी लोगों ने वृत्र शम्बर और असुर शब्द से दैत्य निघण्टु में मेघ। पु० अहि शब्द से सर्प नि० मेघ। पु० अद्रि गिरि तथा पर्वत से केवल पहाड़ नि० मेघ। पु० अश्मा, ग्रावा शब्दों से पाषाण और नि० मेघ। पु० वराह से सुअर नि० मेघ। पु० धारा से जल का प्रवाह नि० वाणी। पु० गौरी से महादेव की स्त्री नि० वाणी। पु० कर्मकाण्डी स्वाहा शब्द से अग्नि की स्त्री और स्वधा शब्द से पितृ की स्त्री नि० स्वाहा वाणी और स्वधा से अन्न। पु० शची शब्द से इन्द्र की स्त्री नि० में वाणी कर्म और प्रज्ञा का नाम है।

पुराणी लोग शचीपति शब्द से देवों का राजा इन्द्र और वेद में वाणी कर्म और प्रज्ञा का पालन करने हारा स्वामी लिया जाता है। पु० गय शब्द से एक मृतकों के अर्थ पिण्डप्रदानार्थ स्थानविशेष और नि० अपत्य, धन और गृह का नाम है। पु० घृताची शब्द से देवलोक की वेश्या विशेष स्त्री और नि० में रात्रि का नाम है। आज कल के लोग विप्र शब्द से केवल ब्राह्मण और निघण्टु में बुद्धिमान् का नाम है। पु० श्रद्धा से प्रीति और श्राद्ध से मृतकों की तृप्ति मानते हैं और नि० में श्रत् शब्द से सत्य और जिस क्रिया से सत्य का ग्रहण हो वह श्रद्धा और जो इससे धर्मयुक्त कर्म किया जाय सो श्राद्ध कहाता है। अब कहां तक लिखें मनुष्य लोग जब इस कोश को पढ़ेंगे तभी नवीन पुराणादि ग्रन्थों का मिथ्यापन और वेदों का सत्यत्व तथा वेदों के अर्थ करने में प्रवृत्ति अपने आप हो जायगी तब तक वेदार्थ में प्रवृत्ति नहीं होती और व्याकरणादि का पढ़ना निष्फल है। यद्यपि जहां तहां यन्त्रालयों में निघण्टु छपा है तथापि इसके छापने का मुख्य प्रयोजन यही है कि अकारादिशब्दक्रम से इसके साथ शब्दानुक्रमणिका ठिकाने के सहित छपवा दी है कि जिस शब्द को निकालना चाहें उसको शब्दानुक्रमणिका के अनुकूल देख के शीघ्र निकाल लेवेंगे इससे जिसको कण्ठस्थ ग्रन्थ न होगा वह भी शब्दानुक्रमणिका से लाभ ले सकेगा। अलमतिविस्तरेण बुद्धिमद्वर्येषु ॥

इति भूमिका समाप्ता ॥

निधि(९)रामा(३)ङ्क(९)चन्द्रे(१)ब्दे मार्गशीर्षसिते दले ॥
चतुर्थ्यां गुरुवारेऽयं निघण्टुः शोधितोऽनघाः ॥ १ ॥

श्रीमन्महामहिमविक्रमभूपतेरेकोनचत्वारिंशदुत्तर
एकोनविंशतितमे संवत्सरे यन्त्रणाय मुनिवर
यास्कमुनिनिर्मितः सशब्दानुक्रमणिको
निघण्टुः प्रेषितः ॥

स्थान—
महाराणाजी का उदयपुर.

दयानन्द सरस्वती.

॥ अथ निघण्टुः ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥

गौः । ग्मा । ज्मा । क्ष्मा । क्षा । क्षमा (१) । क्षोणिः (२) । क्षितिः । अवनिः । उर्वी । पृथ्वी । मही । रिपः (३) । अदितिः । इळा । निर्ऋतिः । भूः । भूमिः । पूषा । गातुः । गोत्रेत्येकविंशतिः पृथिवीनामधेयानि ॥ १ ॥

हेम (४) । चन्द्रम् । रुक्मम् । अयः । हिरण्यम् । पेशः । कृशनम् । लोहम् । कनकम् । काञ्चनम् । भर्म्म । अमृतम् । मरुत् । दत्रम् । जातरूपमिति पञ्चदश हिरण्यनामानि ॥ २ ॥

अम्बरम् । वियत् । व्योम । बर्हिः । धन्व । अन्तरिक्षम् । आकाशम् । आपः । पृथिवी । भूः । स्वयम्भूः । अध्वा । पुष्करम् । सगरः (५) । समुद्रः । अध्वरमिति षोडशान्तरिक्षनामानि ॥ ३ ॥

स्वः । पृश्निः । नाकः (६) । गौः । विष्टपम् । नभ इति षट् साधारणानि ॥ ४ ॥

खेदयः । किरणाः । गावः । रश्मयः (७) । अभीशवः । दीधितयः (८) । गभस्तयः । वनम् । उस्राः । वसवः । मरीचिपाः । मयूखाः । सप्तऋषयः । साध्याः । सुपर्णाः । इति पंचदश रश्मिनामानि ॥ ५ ॥

(१) इत्यस्य स्थाने । क्षमः । क्षामा । क्षामः । क्षाम । इति चत्वारः शब्दाः पुस्तकान्तरेषु क्वचित् २ दृश्यन्ते ॥ (२) कृदिकारादक्तिन इति ङीपि सति क्षोणी । इत्यपि भवति ॥ (३) स्वरभेदेन रिपः । इत्यपि पु० २ दृश्यते ॥ (४) हेमाः । इत्यपि पु० २ ॥ (५) सगरम् । इति लिङ्गभेदेन पुस्तकान्तरपाठः ॥ (६) नाकाः । इति बहुवचनान्तः क्वचित् ॥ (७) रश्म्यः । इति ङीपि सति पु० २ ॥ (८) दिधीतयः । इत्यपि पुस्तकान्तरपाठः ॥

आतांः । आशांः । उपंराः । आष्ठाः । काष्ठाः । व्योमं । ककुभः । हुरितः । इत्यष्टौ दिङ्नामानि ॥ ६ ॥

श्यावीं । क्षुपा । शर्वरी । अक्तुः । ऊर्म्या । राम्या (१) । यम्या । नम्या । दोषा । नक्ता । तमः । रजः । असिक्नी । पयस्वती । तमस्वती । घृताची । शिरिणा (२) । मोकी । शोकी । ऊधः (३) । पयः । हिमा (४) । वस्त्री (५) । इति त्रयोविंशती रात्रिनामानि ॥ ७ ॥

विभावरी । सूनरी । भास्वती । ओदती । चित्रामघा । अर्जुनी । वाजिनी । वाजिनीवती (६) । सुम्नावरी । अहना । द्योतना । श्वेत्या । अरुषी (७) । सूनृत । सूनृतावती । सूनृतावरी । इति षोडशोषोनामानि ॥ ८ ॥

वस्तोः । द्युः (८) । भानुः । वासरम् । स्वसराणि । घ्रंसः । घर्मः । घृणः (९) । दिनम् । दिवा । दिवेदिवे । द्यविद्यवि । इति द्वादशाहर्नामानि ॥ ९ ॥

अद्रिः । ग्रावा । गोत्रः । बलः । अश्नः । पुरुभोजाः । बलिशानः (१०) । अश्मा । पर्वतः । गिरिः । व्रजः । चरुः । वराहः । शम्बरः । रौहिणः । रैवतः । फलिगः । उपरः । उपलः । चमसः । अहिः । अभ्रम् (११) । वलाहकः । मेघः । दृतिः (१२) ।

(१) रम्या । इति पाठः ॥ (२) श्रीणा । इत्यपि पु० २ ॥ (३) उधा । इत्यपि पु० २ ॥ (४) हिम । इत्यपि पु० २ ॥ (५) वसु । वस्त्रा । वसी । इत्यपि पु० २ ॥ (६) वाजिनिवती । इत्यपि पु० ॥ (७) अरूषी । इत्यपि पु० ॥ (८) द्यौ । इति पा० ॥ (९) घृणिः । इत्यपि पु० ॥ (१०) पर्शानः । पर्णानः । इमावपि क्वचित् ॥ (११) अभ्वम् । इत्यपि पु० ॥ (१२) दत्तिः । इति च पु० ॥

ओदनः (१) । वृषन्धिः (२) । वृत्रः । असुरः । कोशः । इति त्रिंशन्मेघनामानि ॥ १० ॥

श्लोकः । धारा । इळा । गौः । गौरी । गान्धर्वी । गभीरा । गम्भीरा । मन्द्रा । मन्द्राजनी । वाशी । वाणी । वाणीची । वाणः । पविः । भारती । धमनिः । नाळीः (३) । मेळिः । मेना । सूर्या । सरस्वती । निवित् । स्वाहा । वग्नुः (४) । उपब्दिः । मायुः । काकुत् (५) । जिह्वा । घोषः । स्वरः । शब्दः । स्वनः । ऋक् । होत्रा । गीः । गाथा । गणः (६) । धना । ग्नाः । विपा (७) । नना । कशा । धिषणा । नौः । अक्षरम् । मही । अदितिः । शची । वाक् । अनुष्टुप् । धेनुः । वल्गुः (८) । गल्दा (९) । सरः (१०) । सुपर्णी (११) । वेकुरा (१२) । इति सप्तपंचाशद् वाङ्नामानि ॥ ११ ॥

अर्णः । क्षोदः । क्षद्म (१३) । नभः । अम्भः । कबन्धम् (१४) । सलिलम् । वाः । वनम् । घृतम् । मधु । पुरीषम् । पिप्पलम् । क्षीरम् । विषम् । रेतः । कशः (१५) । जन्म (१६) । बृबूकम् । बुसम् । तुग्र्या । बर्बुरम् (१७) । सुक्षेम (१८) । धरुणम् ।

---

(१) ओदनम् । इति नपुंसकम् पु० ॥ (२) विषन्धिः । इत्यपि पु० ॥ (३) नालिः । नीलिः । इमौ क्वचित् ॥ (४) गग्नुः । इति क्वचित् ॥ (५) काकुप् । इति पु० ॥ (६) गणा । इति पु० ॥ (७) नग्ना । इति पु० ॥ (८) वग्नुः । इति पु० ॥ (९) गल्दः । गलदः । इमौ पु० ॥ (१०) रसः । रासः । इमौ च पु० ॥ (११) सुपर्णा । इति च पु० ॥ (१२) वेकु । इति पु० ॥ (१३) क्षद्मा । क्षद्मः । क्षन्म । इमे त्रयः पु० ॥ (१४) कवन्धम् । इति वकारभेदेन क्वचिद् दृश्यते ॥ (१५) शक्रम् । पु० ॥ (१६) ब्रह्म । जह्म । इमावस्यैव स्थाने पु० दृश्यते ॥ (१७) बुर्बुरम् । बुर्बुरः । इमौ च पूर्ववत् ॥ (१८) सुक्षेमा । सुक्षोम । एतौ च ॥

सिरा (१) । अररिन्दानि (२) । ध्वस्मन्वत् । जामि (३) । आयुधानि । क्षपः । अहिः । अक्षरम् (४) । स्रोतः । तृप्तिः । रसः । उदकम् (५) । पयः । सरः । भेषजम् । सहः । शवः । यहः । ओजः । सुखम् । क्षत्रम् । आवयाः । शुभम् । यादुः (६) । भूतम् । भुवनम् । भविष्यत् । महत् । आपः । व्योम । यशः । महः । सर्णीकम् (७) । स्वृतीकम् (८) । सतीनम् (९) । गहनम् । गभीरम् (१०) । गम्भरम् (११) । ईम् (१२) । अन्नम् । हविः । सद्म । सदनम् । ऋतम् । योनिः । ऋतस्ययोनिः । सत्यम् । नीरम् । रयिः । सत् । पूर्णम् । सर्वम् । अक्षितम् । बर्हिः । नाम । सर्पिः । अपः । पवित्रम् । अमृतम् । इन्दुः । हेम (१३) । स्वः । सर्गाः । शम्बरम् । अभ्वम् । वपुः । अम्बु (१४) । तोयम् । तूयम् । कृपीटम् (१५) । शुक्रम् । तेजः । स्वधा । वारि । जलम् । जलाषम् । इदम् । इत्येकशतमुदकनामानि ॥ १२ ॥

अवनयः । यव्याः (१६) । खाः । सीराः । स्रोत्याः । एन्यः । धुनयः । रुजानाः । वक्षणाः । खादोअर्णाः । रोधचक्राः । हरितः । सरितः । अग्रुवः । नभन्वः (१७) । वध्वः । हिरण्यवर्णाः । रोहितः ।

(१) सुरा । सूरा । इति पु० ॥ (२) अरारेदानि । इति पु० ॥ (३) जामिः । जामिवत् । इति पु० ॥ (४) अत्तरः । अत्तराः । इति पाठान्तरम् ॥ (५) पयः । इत्यपि पु० ॥ (६) यादः । इति क्वचित् पु० ॥ (७) स्वर्णीकम् । इति पु० ॥ (८) सतीकम् । स्मृतीकम् । इति पु० ॥ (९) सतिनम् । पु० ॥ (१०) गम्भीरम् । इति पु० ॥ (११) गह्वरम् । इति पु० ॥ (१२) कम् । इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (१३) हेमा । इति पु० (१४) अम्बुः । इति लिंगभेदेन क्वचित् ॥ (१५) तृपीटम् । नृपीटम् । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (१६) यह्वयः । इति पु० ॥ (१७) नभन्वाः । इति मात्राभेदेन पु० ॥

सस्रुतः । अर्णाः । सिन्धवः । कुल्याः । वर्यः (१) । उर्व्यः । इरावत्यः । पार्वत्यः (२) । स्रवन्त्यः (३) । ऊर्जस्वत्यः । पयस्वत्यः । सरस्वत्यः । तरस्वत्यः । हरस्वत्यः । रोधस्वत्यः । भास्वत्यः । अजिराः । मातरः । नद्यः । इति सप्तत्रिंशन्नदीनामानि ॥ १३ ॥

अत्यः । हयः । अर्वा । वाजी । सप्तिः । वन्हिः । दधिक्राः । दधिक्रावा । एतग्व (४) । एतशः । पैद्वः । दौर्गहः । औच्चैश्रवसः (५) । तार्क्ष्यः । आशुः । ब्रध्नः । अरुषः । मांश्चत्वः (६) । अव्यथयः (७) । श्येनासः । सुपर्णाः । पतङ्गाः । नरः । ह्वार्याणाम् (८) । हंसासः । अश्वाः । इति षड्विंशतिरश्वनामानि ॥ १४ ॥

हरी इन्द्रस्य । रोहितोऽग्नेः । हरित आदित्यस्य । रासभावश्विनोः । अजाः पूष्णः । पृषत्यो मरुताम् । अरुण्यो गाव उषसाम् । श्यावाः सवितुः । विश्वरूपा बृहस्पतेः । नियुतो वायोः । इति दशाऽदिष्टोपयोजनानि ॥ १५ ॥

भ्राजते । भ्राशते (९) । भ्राश्यति । दीदयति । शोचति । मन्दते । भन्दते । रोचते । द्योतते । ज्योतते । द्युमत् । इत्येकादश ज्वलतिकर्माणः ॥ १६ ॥

जमत् । कल्मलीकिनम् । जञ्जणाभवन् । मल्मलाभवन् । अर्चिः । शोचिः । तपः । तेजः (१०) । हरः । घृणिः (११) । शृङ्गाणि । इत्येकादश ज्वलतो नामधेयानि ॥ १७ ॥

गौर्हेमाम्बरं स्वः खेदय आताः श्यावी विभावरीवस्तोरद्रिः श्लोकोऽर्णोऽवनयोऽत्यो हरीइन्द्रस्य भ्राजते जमदिति सप्तदश ॥

इति निघण्टौ प्रथमाध्यायः समाप्तः ॥

(१) ऋतावर्य्यः । इति पु० ॥ (२) वार्वत्यः । अर्वत्यः । इमौ पा० ॥ (३) रेवत्यः । इति पु० ॥ (४) एतग्वा । इति पु० ॥ (५) उच्चैः श्रवसः । इति पु० ॥ (६) मंश्चतो । मंश्चतुः । इति पा० ॥ (७) व्यथ्ययः । इति पा० ॥ (८) वार्याणाम् । इति पाठान्तरम् ॥ (९) भ्लाश्यति । भ्लाशते । भ्लाश्यते । इमे पुस्तकान्तरेषु दृश्यन्ते ॥ (१०) पयः । इति पु० ॥ (११) ह्वर्णिः । ह्वर्णिः । इति पाठभेदः ॥

अथ द्वितीयाध्यायारम्भः ॥

अपः । अप्नः । दंसः । वेषः । वेपः (१)। विष्ट्वी । व्रतम् । कर्वरम् । शक्म (२)। क्रतुः । करुणम् (३)। करणानि । करांसि । करन्ती (४)। करिक्रत् । चक्रत् (५)। कर्त्वम् (६)। कर्त्तोः । कर्त्तवे । कृत्वी । धीः । शची । शमी । शिमी । शक्तिः । शिल्पमिति । षड्विंशतिः कर्मनामानि ॥ १ ॥

तुक् । तोकम् । तनयः (७)। तोक्म । तक्म । शेषः । अप्नः । गयः । जाः । अपत्यम् । यहुः । सूनुः । नपात् । प्रजा । वीजम् । इति पंचदशापत्यनामानि ॥ २ ॥

मनुष्याः । नरः (८)। धवाः । जन्तवः । विशः । क्षितयः । कृष्टयः । चर्षणयः । नहुषः (९)। हरयः । मर्याः । मर्त्याः । मर्त्ताः । व्राताः । तुर्वशाः । द्रुह्यवः । आयवः (१०)। यदवः । अनवः । पूरवः । जगतः । तस्थुषः । पञ्चजनाः । विवस्वन्तः । पृतनाः । इति पंचविंशतिर्मनुष्यनामानि ॥ ३ ॥

आयती । च्यवाना । अभीशू । अप्नवाना । विनङ्गृसौ । गभस्ती । करस्नौ । बाहू । भुरिजौ । क्षिपस्ती (११)। शक्करी । भरित्रे । इति द्वादश बाहुनामानि ॥ ४ ॥

(१) वेशः । विष्टी । इति पुस्तकान्तर० ॥ (२) शग्म । शक्मम् । अस्यैवभेदः पु० ॥ (३) करणम् । इति पु० ॥ (४) करन्ति । इति पु० ॥ (५) चक्रतुः । इति पु० ॥ (६) कर्त्तुम् । इति पाठभेदः पु० ॥ (७) तनयम् । इति लिंगभेदेन क्वचित् पु० ॥ (८) नराः । इति पुस्तकान्तरेषु ॥ (९) नहुषाः । इति वचनभेदेन कचित् पाठः ॥ (१०) अयवः । इति पु० ॥ (११) क्षिपंती । क्षिपन्ती । इति पु० ॥

अग्रुवः । अण्व्यः (१) । विशः (२) । क्षिपः । शर्याः । रशनाः । धीतयः । अथर्यः (३) । विपः । कक्ष्याः । अवनयः । हरितः (४) । स्वसारः । जामयः । सनाभयः । योक्त्राणि । योजनानि । धुरः । शाखाः । अभीशवः । दीधितयः । गभस्तयः (५) । इति द्वाविंशतिरङ्गुलिनामानि ॥ ५ ॥

वश्मि । उश्मसि (६) । वेति । वेनति । वेसति (७) । वाञ्छति । वष्टि (८) । वनोति । जुषते । हर्यति (९) । आचके । उशिक् । मन्यते । छन्त्सत् (१०) । चाकनत् । चकमानः । कनति । कानिषत् । इत्यष्टादश कान्तिकर्माणः ॥ ६ ॥

अन्धः (११) । वाजः । पयः । प्रयः (१२) । पृक्षः । पितुः । वयः । सतः (१३) । सिनम् (१४) । अवः । क्षु (१५) । धासिः । इरा । इळा । इषम् । ऊर्क् । रसः । स्वधा । अर्कः । क्षद्म (१६) । नेमः । ससम् । नमः । आयुः । सूनृता । ब्रह्म । वर्चः । कीलालम् । यशः । इत्यष्टाविंशतिरन्ननामानि ॥ ७ ॥

आवयति । भर्वति । बभस्ति । वेति । वेवेष्टि । अविष्यन् । बप्सति । भसथः । बब्धाम् । ह्वरति (१७) । इति दशात्तिकर्माणः ॥ ८ ॥

(१) विश्राः । इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (२) वृशः । इति पाठान्तरम् ॥ (३) अथर्यवः । अथर्याः । इति पाठान्तरम् ॥ (४) रोहितः । इति क्वचित् पाठः ॥ (५) सुहस्त्यः । सक्षुतः । अस्यैव स्थाने इमौ लभ्यते पु० ॥ (६) इतोऽग्रे । अवेति । इत्यधिकं पुस्तकान्तरेषु ॥ (७) विसति । वेशति । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (८) वेष्टि । इति क्वचित् पु० ॥ (९) ईर्यर्त्ति । उशत् । इमावधिकौ पुस्तकान्तरेषु ॥ (१०) शंसनत् । इति पु० ॥ (११) पाजः । इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (१२) अवः । इति क्वचित् पु० ॥ (१३) सुतम् । इति लिंगभेदेन दृश्यते ॥ (१४) सीनमिति । पु० ॥ (१५) क्षुमत् । क्षुत् । इत्येतौ क्षु इत्यस्यैव स्थाने दृश्येते पुस्तकान्तरेषु ॥ (१६) क्षद्मः । इति पु० (१७) ह्वयति पु० ॥

ओजः (१) । पाजः । शवः । तरः । तुवः । त्वक्षः । शर्द्धः (२) । बाधः । नृम्णम् । तविषी । शुष्मम् । शुष्णम् । शूषम् । दक्षः । वीळु । च्यौत्नम् । सहः । यहः । बधः । वर्गः । वृजनम् । वृक् (३) । मज्मना । पौंस्यानि । धर्णसिः (४) । द्रविणम् । स्यन्द्रासः । शम्बरम् । इत्यष्टाविंशतिर्बलनामानि ॥ ९ ॥

मघम् । रेक्णः । रिक्थम् । वेदः । वरिवः । श्वात्रम् । रत्नम् । रयिः । क्षत्रम् । भगः । मीढुम् (५) । गयः । नृम्णम् । द्युम्नम् । तना । बन्धुः । इन्द्रियम् । वसु । रायः । राधः । भोजनम् । मेधा । यशः । ब्रह्म । द्रविणम् (६) । श्रवः । वृत्रम् (७) । वृतम् । इत्यष्टाविंशतिरेव धननामानि ॥ १० ॥

अघ्न्या । उस्रा । उस्रिया । अही । मही । अदितिः (८) । इळा । जगती । शक्वरी । इति नव गोनामानि ॥ ११ ॥

रेळते । हेळते । भामते । भृणीयते (९) । श्रीणाति । श्रेषति । दोधति । वनुष्यति । कम्पते । भोजते । इति दश क्रुध्यतिकर्माणः ॥ १२ ॥

हेळः । हरः । ह्णिः (१०) । त्यजः । भामः । एहः । ह्वरः (११) । तपुषी । जूर्णिः । मन्युः । व्यथिः । इत्येकादश क्रोधनामानि ॥ १३ ॥

वर्त्तते । अयते । लोटते । लोठते । स्यन्दते (१२) । कसति ।

(१) वाजः । इत्यधिकं क्वचित् पुस्तके ॥ (२) वृक्षः । इति पु० ॥ (३) विट् । इति पाठान्तरम् ॥ (४) धर्णसि । इति प्रधानं पाठः ॥ (५) मील्हम् । इति क्वचित् पु० ॥ (६) शर्वः । इत्यधिकं क्वचित् ॥ (७) ऋतम् । वित्तम् । इति पु० ॥ (८) अढितिः । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (९) अस्यैव स्थाने हृणीयते । इति क्वचित् पु० ॥ (१०) घृणिः । इति च पु० ॥ (११) वरः । इति तस्यैव स्थाने पुस्त० ॥ (१२) स्यन्दति । इति पु० ॥

सर्पति । स्यमति । स्रवति (१) । स्रंसति । अवति । श्चोतति । ध्वंसति । वेनति । माष्टि । भुरण्यति । शवति । कालयति । पेलयति । कण्टति । पिस्यति । बिस्यति । मिस्यति । प्रवते । प्लवते । च्यवते । कवते । गवते । नवते (२) । क्षोदति । नक्षति । सश्चति । म्यक्षति (३) । सचति । (४) । ऋच्छति । तुरीयति । चतति । अतति । गाति । इयक्षति । सश्चति । त्सरति । रहति । यतते । भ्रमति । ध्रजति । रजति । लजति । ह्वियति । धसति । मिनाति (५) । ऋण्वति (६) । ऋणोति । स्वरति । सिसर्त्ति । विषिष्टि (७) । योषिष्टि (८) । रिणाति (९) । रीयते । रेजति । दध्यति (१०) । दभ्नोति (११) । युध्यति (१२) । धन्वति । अरुषति (१३) । आर्यति (१४) । सीयते (१५) । तकति (१६) । दीयति । ईषति । फणति (१७) । हनति (१८) । अर्दति । मर्दति । सस्र्ते । नसते । हर्यति । इयर्त्ति । ईर्त्ते । ईङ्खति । ज्रयति । श्वात्रति । गन्ति । आगनीगन्ति । जगन्ति (१९) ।

ति

(१) स्रंसते । इति पाठश्च । (२) अव्रते । इत्यपि क्वचित् पु० ॥ (३) मियक्षति । इत्यपि पु० ॥ (४) अचति । इत्यपि० ॥ (५) मिनोति । चिणोति । इति पु० ॥ (६) रिण्वति । इत्यपि पु० ॥ (७) वेशिष्टि । वेपिष्टि । इति क्वचित् पु० ॥ (८) योशिष्टि । इति च पु० ॥ (९) ऋणाति । ऋणर्त्ति । ऋणर्त्ति । इति भेदः पुस्तकान्तरे ॥ (१०) दध्यति । इति भेदः । नख्यति । इत्यधिकं पु० (११) दभ्नोति । इति पु० ॥ (१२) युध्यते । इति क्वचित् पाठः ॥ (१३) अरुष्यति । अर्षति । इति पा० ॥ (१४) अलर्यति । अलर्षति । इति पाठान्तरम् ॥ (१५) डीयते । इति बहुमतः पाठः ॥ (१६) दीयते । इत्यपि क्वचित् पा० ॥ (१७) अत्र कणति । इत्यपि क्वचित् पा० ॥ (१८) सस्रति । सिस्रति । धवति । धावति । हम्मति । हम्यति । हयति । इत्येतेऽधिकाः पुस्तकान्तरे ॥ (१९) जङ्गन्ति । इत्यपि पु० ॥

जिन्वति (१) । जसति । गसति । ध्रति । ध्राति । ध्रपति (२) । वहते (३) । रथर्यति । जेहते (४) । ष्वःकति (५) । क्षुम्पति (६) । प्साति । वाति । याति । इषति (७) । द्राति (८) । द्रूळति । एजति । जमति । जवति । वञ्चति । अनिति । पवते (९) । हन्ति । सेधति । अगन् । अजगन् । जिगाति । पतति । इन्वति । द्रमति (१०) । द्रवति (११) । वेति । हयन्तात् (१२) । एति । जगायात् । अययुः (१३) । इति द्वाविंशशतं गतिकर्माणः ॥ १४ ॥

नु । मक्षु । द्रवत् । ओषम् । जीराः (१४) । जूर्णिः (१५) । शूर्त्ताः । शूघनासः (१६) । शीभम् । तृषु (१७) । तूयम् (१८) । तूर्णिः (१९) । अजिरम् (२०) । भुरण्युः । शु (२१) । आशु । प्राशुः (२२) । तूतुजिः (२३) । तूतुजानः (२४) । तुज्यमानासः ।

(१) जगाति । जगति । इत्यपि क्वचित् पु० ॥ (२) ध्रुवति । इति पाठान्तरम् ॥ (३) वल्गूयति । अथर्यति । इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (४) जेहति । इति भेदः । वर्दति । राति । रूल्हति । इत्यधिकं क्वचित् पुस्तकान्तरपाठः ॥ (५) पः कति । ष्वष्कति । इति पु० ॥ (६) क्षिम्पति । इति पु० ॥ (७) जायति । इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (८) पतयति । इत्यप्याधिकं क्वचित् पु० (९) स्रवति । इति पु० ॥ (१०) व्रजति । इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (११) दूवति । द्रूम्मति । इति पाठान्तरम् ॥ (१२) यकाराभावे हन्तात् । इति पु० ॥ (१३) अयुथुः । अयुधुः । इति तस्यैव भेदेन पाठः ॥ (१४) जिरा । इति पु० ॥ (१५) जूर्णीः । इति ङीप्भेदेन दीर्घान्तः पु० ॥ (१६) शुघनसाः । शूधनाः । शूघनाशः । इति तस्यैव भेदेन पाठान्तरम् ॥ (१७) त्रिपु । इति पु० ॥ (१८) तोयम् । इति पा० ॥ (१९) तूर्णी । इति लिंगभेदेन पा० ॥ (२०) अजिरम् । इत्याद्युदात्तस्वरभेदेन क्वचित् पाठः ॥ (२१) शूः । आशुः । इति पूर्वापरयोर्भेदः पु० ॥ (२२) प्लाशुचित् । प्राशुवित् । इति पाठान्त० ॥ (२३) तूतुजित् । इति पाठान्तरम् ॥ (२४) तूतुजानासः । इति पा० ॥

अज्राः (१)। साचिवित् (२)। द्युम्नत् (३)। ताजत्। तुरणिः। वातरंहाः। इति षड्विंशतिः क्षिप्रनामानि ॥ १५ ॥

तळित् (४)। आसात् (५)। अम्बरम्। तुर्वशे (६)। अस्तमीके। आके। उपाके। अर्वाके (७)। अन्तमानाम्। अवमे। उपमे। इत्येकादशान्तिकनामानि ॥ १६ ॥

रणः। विवाक्। विखादः। नदतुः। भरे। आक्रन्दे। आहवे। आजौ। पृतनाज्यम्। अभीके। समीके। ममसत्यम्। नेमधिता (८)। सङ्काः। समितिः। समनम्। मीळ्हे। पृतनाः। स्पृधः। मृधः। पृत्सु। समत्सु। समर्ये। समरणे। समोहे (९)। समिथे (१०)। सङ्ख्ये। सङ्गे। सङ्युगे (११)। सङ्गथे। सङ्गमे। वृत्रतूर्ये। पृक्षे। आणौ (१२)। शूरसातौ। वाजसातौ। समनीके। खले। खजे। पौंस्ये। महाधने। वाजे। अज्म। सद्म (१३)। संयत्। संवतः (१४)। इति षट्चत्वारिंशत्संग्रामनामानि ॥ १७ ॥

इन्वति। नक्षति (१५)। आक्षाणः। आनट्। आष्ट (१६)। आपानः। अशत्। नशत्। आनशे। अश्नुते। इति दश व्याप्तिकर्माणः ॥ १८ ॥

(१) अजराः। इति पा० ॥ (२) साचीवित्। साचीवत्। इति पुस्तकान्त० । (३) द्युगत्। इति पु० ॥ (४) तलित्। इति पा० ॥ (५) असा। इति तकाराभावे तस्यैव भेदः ॥ (६) तुर्वशः। इति पा० ॥ (७) अर्वाकः। इति पु० ॥ (८) नेमधितिः। इति पा० ॥ (९) सम्मोहे। इति पु० ॥ (१०) समिथे। सङ्गे। इति पूर्वापरयोर्भेदेन पाठः ॥ (११) इत्यस्मात् पूर्वं संयत् इत्यधिकं क्वचित् पुस्तके ॥ (१२) प्रधने। इत्यधिकं क्वचित् पु० ॥ (१३) अग्मन्। सग्मन्। स्पग्मन्। इत्येतेऽधिकाः पु० ॥ (१४) संवतम्। इति पाठान्तरम् ॥ (१५) ननक्षे। इति पा० ॥ (१६) आष्टे। आष्टः। आष्टः। इति तस्यैव भेदः ॥

दभ्नोति (१) । श्नथयति । ध्वरति । धूर्वति । बृणक्ति । वृश्चति । कृण्वति । कृन्तति (२) । श्वसिति (३) । नभते (४) । अर्दयति । स्तृणाति । स्नेहयति (५) । यातयति (६) । स्फुरति । स्फुलति । निर्वपन्तु । अवतिरति । वियातः । आतिरत् । तळित् । आखण्डल । द्रूणाति । रम्णाति । शृणाति । शम्नाति । तृणेढि । ताढि । नितोशते (७) । निबर्हयति (८) । मिनाति । मिनोति । धमति (९) । इति त्रयस्त्रिंशद्वधकर्माणः ॥ १९ ॥

दिद्युत् । नेमिः । हेतिः । नमः । पविः । सृकः । वृकः । वधः । वज्रः । अर्कः (१०) । कुत्सः । कुलिशः । तुजः । तिग्मम् (११) । मेनि । स्वधितिः । सायकः । परशु । इत्यष्टादशवज्रनामानि ॥२०॥

इरज्यति । पत्यते । क्षयति (१२) । राजति । इति चत्वार ऐश्वर्यकर्माणः ॥ २१ ॥

राष्ट्री । अर्यः । नियुत्वान् । इनइनः । इति चत्वारीश्वरनामानि ॥ २२ ॥

आस्तुङ् मनुष्या अपत्यद्युवौ वहस्यन्ध ओवयत्योजोमवमघन्यरिळतेहेळोवर्त्ततेनुतळिद्रणइन्वतिदभ्नोतिदिद्युदिरज्यतिराष्ट्रीतिद्वाविंशतिः ॥

इति निघण्टौ द्वितीयाध्यायः समाप्तः ॥

(१) श्लथति । इत्यधिकं क्वचित् पु० । श्रथति । इति परस्यपाठान्तरम् ॥ (२) कृणत्ति । ऋणत्ति । इति पु० ॥ (३) श्वसति । इति पा० ॥ (४) नभति । इति पु० ॥ (५) स्नेहति । इति पूर्वस्यैव भेदपाठः । अर्दति । मर्दति । इत्यधिकं क्वचित् ॥ (६) याचति । यावति । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (७) नितोषते । नितोशयति । इति भेदेन क्वचित् पाठः ॥ (८) वर्हयति । पु० ॥ (९) जूर्वति । इत्यधिकं क्वचित् ॥ (१०) अत्कः । इति पु० ॥ (११) तुञ्जः । तिग्मः । इति पाठान्तरम् ॥ (१२) क्षियति । इति क्वचित् पाठः ॥

अथ तृतीयाध्यायारम्भः ॥

उरु । तुवि । पुरु । भूरि । शश्वत् । विश्वम् । परीणसा । व्यानशिः । शतम् । सहस्रम् । सलिलम् (१) । कुवित् । इति द्वादश बहुनामानि ॥ १ ॥

ऋहन् (२)। ह्रस्वः । निघृष्वः (३)। मायुकः । प्रतिष्ठा । कृधु (४)। वम्रकः । दभ्रम् (५) । अर्भकः । क्षुल्लकः । अल्पः (६) । इत्येकादश ह्रस्वनामानि ॥ २ ॥

महत् (७) । ब्रध्नः । ऋष्वः । बृहत् (८) । उक्षितः । तवसः । तविषः । महिषः । अभ्वः । ऋभुक्षाः । उक्षाः । विहायाः । यह्वः । ववक्षिथ । विवक्षसे । अम्भृणः । माहिनः । गभीरः । ककुहः (९) । रभसः । व्राधन् (१०) । विरप्शी । अद्भुतम् (११) । बंहिष्ठः (१२) । बर्हिषत् (१३) । इति पञ्चविंशतिर्महन्नामानि ॥ ३ ॥

गयः । कृदरः । गर्त्तः । हर्म्यम् । अस्तम् । पस्त्यम् । दुरोणे । नीळम् । दुर्य्याः । स्वसराणि । अमा । दमे । कृत्तिः । योनिः । सद्म । शरणम् । वरूथम् । छर्दिः । छदिः । छाया । शर्म्म । अज्म (१४) । इति द्वाविंशतिर्गृहनामानि ॥ ४ ॥

---

(१) सरिरम् । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (२) रिहम् । ऋहम् । ऋहत् । इति पा० ॥ (३) तृषमः । त्रिषमः । इत्यधिकौ पु० ॥ (४) कृधुकः । ऋधुकः । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (५) दहरकः । देहरकः । इमावधिकौ पु० ॥ (६) अल्पकम् । इति पा० ॥ (७) महः । इति पु० ॥ (८) तुर्वः । इत्यधिकः पु० ॥ (९) ककुहस्तिना । इति पाठभेदः ॥ (१०) व्राधम् । व्राधत् । इति पु० ॥ (११) अद्भुतः । इति लिंगभेदः ॥ (१२) बर्हिष्ठः । इति पु० ॥ (१३) बर्हिषि । इति पु० ॥ (१४) वर्म । इति पु० ॥

२

इरज्यति (१) । विधेम । सपर्यति । नमस्यति । दुवस्यति । ऋध्नोति । ऋणद्धि । ऋच्छति । सपति (२) । विवासति । इति दश परिचरणकर्माणः ॥ ५ ॥

शिम्बाता । शतरा । शातपन्ता । शर्म (३) । स्यूमकम् । शेवृधम् । मयः । सुग्म्यम् । सुदिनम् । शूषम् । शुनम् । शग्मम् (४) । भेषजम् । जलाषम् । स्योनम् । सुम्नम् । शेवम् । शिवम् । शम् । कम् । इति विंशतिः सुखनामानि ॥ ६ ॥

निर्णिक् । वव्रिः । वर्पः । वपुः (५) । अमतिः । अप्सः (६) । प्सुः । अप्नः । पिष्टम् । पेशः । कृशनम् । मरुत् (७) । अर्जुनम् । ताम्रम् । अरुषम् । शिल्पम् (८) । इति षोडश रूपनामानि ॥ ७ ॥

अस्रेमा । अनेमा । अनेद्यः (९) । अनवद्यः । अनभिशस्ताः (१०) । उक्थ्यः । सुनीथः । पाकः । वामः । वयुनम् । इति दश प्रशस्यनामानि ॥ ८ ॥

केतः । केतुः (११) । चेतः । चित्तम् । क्रतुः । असुः । धीः । शची । माया । वयुनम् । अभिख्या । इत्येकादश प्रज्ञानामानि ॥ ९ ॥

बट् । श्रत् । सत्रा । अद्धा । इत्था । ऋतम् । इति षट् सत्यनामानि ॥ १० ॥

चिक्यत् (१२) । चाकनत् । (१३) । आचक्ष्म (१४) । चष्टे । विचष्टे । विचर्षणिः । विश्वचर्षणिः । अवचाकशत् । इत्यष्टौ पश्यतिकर्माणः ॥ ११ ॥

(१) इरध्यति । इति पा० ॥ (२) शर्वति । इति पा० ॥ (३) शिल्गुः । इति बहुमतः पा० ॥ (४) शग्म्यम् । इति पा० ॥ (५) अपुः । इत्यधिकं क्वचित् ॥ (६) वप्सः । इति पा० ॥ (७) प्सरः । इति पा० ॥ (८) शर्ष्यम् । शिर्ष्यम् । इति पा० ॥ (९) अनिन्द्यः । इत्यधिकं पु० ॥ (१०) अनभिशस्तिः । इति सम्मतः पाठः ॥ (११) क्रतुः । इति पु० ॥ (१२) चिक्यम् । पा० ॥ (१३) चना । इति पा० ॥ (१४) चाक्ष्म । अचक्ष्म । इति तस्यैव भेदः ॥

हिकम् । नुकम् । सुकम् । आहिकम् । आकीम् (१) । नकिः । माकिः । नकीम् । आकृतम् । इति वोत्तराणि पदानि सर्वपदसमाम्नाये ॥ १२ ॥

इदमिव । इदंयथा । अग्निर्न ये । चतुरश्चिद्ददमानात् । ब्राह्मणाव्रतचारिणः । वृक्षस्यनुतेपुरुहूतवयाः । जारआभगम् । मेषोभूतोऽभियन्नयः । तद्रूपः । तद्वर्णः । तद्वत् । तथा । इत्युपमाः ॥ १३ ॥

अर्चति । गायति । रेभति । स्तोभति । गूर्द्धयति । गृणाति । जरते (२) । ह्वयते (३) । नदति । पृच्छति । रिहति । धमति । कृपायति (४) । कृपण्यति । पनस्यति (५) । पनायते । वल्गूयति । मन्दते । भन्दते । छन्दति । छदयते (६) । शशमानः । रञ्जयति । रजयति । शंसति । स्तौति । यौति । रौति । नौति । भनति (७) । पणायति (८) । पणते । सपति (९) । पपृक्षाः (१०) । महयति । वाजयति । पूजयति । मन्यते (११) । मदति । रसति । स्वरति । वेनति । मन्द्रयते (१२) । जल्पति (१३) । इति चतुश्चत्वारिंशदर्चतिकर्माणः ॥ १४ ॥

(१) आकिम् । इति पाठान्तरम् ॥ (२) जरति । इति पु० ॥ (३) ह्वयति । पा० ॥ (४) कृपा । इति पा० ॥ (५) पणस्यति । पणायते । इति पूर्वापरयोर्भेदः ॥ (६) छदयति । इति पा० ॥ (७) भणति । इति णत्वभेदः ॥ (८) भणायते । इति भेदः ॥ (९) स्वपिति । इति पा० ॥ (१०) पिपृक्षाः । इति पा० ॥ (११) स्वदति । इत्यधिकं पु० ॥ (१२) कल्पते । इत्यधिकं पु० ॥ (१३) मन्त्रयते । वन्दते । इमावधिकौ पुस्तकान्तरे ॥

विप्रः । विग्रः । गृत्सः । धीरः । वेनः । वेधाः (१) । कण्वः । ऋभूः । नवेदाः । कविः । मनीषी । मन्धाता । विधाता । विपः । मनश्चित् । विपश्चित् । विपन्यवः (२) । आकेनिपः (३) । उशिजः । कीस्तासः । अद्धातयः । मतयः । मतुथाः (४) । वाघतः (५) । इति चतुर्विंशतिर्मेधाविनामानि ॥ १५ ॥

रेभः । जरिता । कारुः । नदः । स्तामुः (६) । कीरिः । गौः । सूरिः । नादः । छन्दः । स्तुप् (७) । रुद्रः । कृपण्युः । इति त्रयोदशस्तोतृनामानि ॥ १६ ॥

यज्ञः । वेनः । अध्वरः । मेधः । विदथः । नार्यः । सवनम् (८) । होत्रा । इष्टिः । देवताता । मखः । विष्णुः । इन्दुः । प्रजापतिः । घर्मः । इति पंचदश यज्ञनामानि ॥ १७ ॥

भरताः (९) । कुरवः । वाघतः । वृक्तबर्हिषः । यतस्रुचः । मरुतः । सबाधः । देवयवः । इत्यष्टावृत्विङ्नामानि ॥ १८ ॥

ईमहे । यामि । मन्महे । दद्धि । शग्धि (१०) । पूर्द्धि । रिरिद्धि । मिमिद्धि । मिमीहि । रिरीहि । पीपरत् । यन्तारः । यन्धि (११) । इषुध्यति । मदेमहि । मनामहे । मायते । इति सप्तदश याश्चाकर्माणः ॥ १९ ॥

---

(१) मेधः । इत्यधिकः पु० ॥ (२) विपन्युः । इति पु० ॥ (३) केनिपः । अयमाधिकः पु० ॥ (४) मनुष्याः ॥ (५) मेधाविनः । इत्यधिकं पु० ॥ (६) ताम्रुः । इति पाठान्तरम् ॥ (७) सुत् । इति पाठान्तरम् ॥ (८) नारी । अयमधिकः पु० ॥ (९) भारताः । इति पाठभेदः ॥ (१०) दग्धि । इति पा० ॥ (११) यन्ति । इति पाठान्तरम् ॥

दाति । दाशति । दासति । राति । रासति । पृणक्षि (१) । पृणाति (२) । शिक्षति । तुञ्जति । मंहते । इति दश दानकर्माणः ॥ २० ॥

परिस्रव (३) । पवस्व । अभ्यर्ष । आशिषः । इति चत्वारोऽध्येषणाकर्माणः ॥ २१ ॥

स्वपिति । सस्ति (४) । इति द्वौ स्वपितिकर्माणौ ॥ २२ ॥

कूपः । कातुः । कर्तः । व्रव्रः । काटः । खातः (५) । अवतः । क्रिविः (६) । सूदः । उत्सः । ऋश्यदात् । कारोतरात् । (७) । कुशयः । केवटः । इति चतुर्दश कूपनामानि ॥ २३ ॥

तृपुः (८) । तकः (९) । रिभ्वा (१०) । रिपुः । रिकः । रिहायः । तायुः । तस्करः । वनर्गुः । हुरश्चित् । मुषीवान् । मलिम्लुचः । अघशंसः । वृकः । इति चतुर्दशैव स्तेननामानि ॥ २४ ॥

निण्यम् । सस्वः । सनुतः । हिरुक् । प्रतीच्यम् (११) । अपीच्यम् । इति षण् निर्णीतान्तर्हितनामधेयानि ॥ २५ ॥

आके । पराके । पराचैः । आरे । परावतः । इति पञ्च दूरनामानि ॥ २६ ॥

(१) पृणक्ति । इति पा० ॥ (२) वृश्चति । इत्यधिकं पु० ॥ (३) परिश्रव । इति शकारभेदेन पाठः ॥ (४) स्वसिति । इति पा० ॥ (५) अवटः । अयमधिकः पुस्तकान्तरे ॥ (६) क्रविः । इति पाठः ॥ (७) कारोतरः । इति पाठः ॥ (८) त्रिपुः । इति पाठः ॥ (९) रितकः । त्रिकः । तृकः । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (१०) रिह्वा । इति पाठान्तरम् ॥ (११) प्रतीच्यम् । इति पा० ॥

प्रत्नम् । प्रदिवः । प्रवयाः । सनेमि । पूर्व्यम् (१) । अह्नाय । इति षट् पुराणनामानि ॥ २७ ॥

नवम् । नूत्नम् । नूतनम् । नव्यम् । इदा । इदानीम् । इति षडेव नवनामानि ॥ २८ ॥

प्रपित्वे । अभीके । दभ्रम् । अर्भकम् । तिरः । सतः । त्वः । नेमः । ऋक्षाः । स्तृभिः । वम्रीभिः । उपजिह्विका । ऊर्दरम् । कृदरम् । रम्भः । पिनाकम् । मेना । ग्नाः । शेपः । वैतसः । अया । एना । सिषक्तु (२) । सचते । भ्यसते (३) । रेजते । इति षड्विंशतिर्द्विश उत्तराणि नामानि ॥ २९ ॥

स्वधे (४) । पुरन्धी । धिषणे । रोदसी (५) । क्षोणी । अम्भसी । नभसी । रजसी । सदसी । सद्मनी । घृतवती । बहुले । गभीरे । गम्भीरे । ओण्यौ । चम्वौ (६) । पार्श्वौ (७) । मही । उर्वी । पृथ्वी (८) । अदिती । अह्नी । दूरेअन्ते । अपारे अपारे । इति चतुर्विंशतिर्द्यावापृथिवीनामधेयानि ॥ ३० ॥

उर्व्यूंहन्महद्वइयरज्यतिशिम्बातानिर्णिगस्त्रेमाकेतुर्वट्चि-क्यद्धिकमिदमिवार्चतिविप्रोरेभोयज्ञोभरताईमहेदातिपरिस्त्रवस्व-पितिकूपस्तृपुर्निण्यमाकेप्रत्नन्नवम्प्रपित्वेस्वधेत्रिंशत् ॥

इति निघण्टौ तृतीयाऽध्यायः समाप्तः ॥

(१) पूर्वा । इति पा० ॥ (२) मिपक्ति । इति पा० ॥ (३) नंसते । इत्यधिकं पु० ॥ (४) सधे । इति पु० ॥ (५) रोधसी । इति वर्णभेदेनाधिकं वा पु० ॥ (६) अतः पूर्वं नप्त्रौ अत्यधिकं क्वचित् । अतोऽग्रे च चम्वौ । इति भेदपाठः ॥ (७) पाश्न्यौ । इति पा० ॥ (८) बृहती । इत्यधिकमत्र पुस्तकान्तरे ॥

अथ चतुर्थोऽध्यायारम्भः ॥

जहा । निधा । शिताम । मेहना । दमूनाः । मूषः (१) । इषिरेण । कुरुतनं । जठरे । तितउ । शिप्रे । मध्या । मन्दू । ईर्मान्तासः । कायमानः । लोधम् । शीरम् । विद्रधे । द्रुपदे । तुर्वणि । नंसंते । नसंतः (२) । आहनसः । अद्मसत् । इष्मिणः । वाहः । परितक्म्या । सुविते । दयते । नूचित् । नूच । द्रावने । अकूपारस्य । शिशीते । सुतुकः । सुप्रायणाः । अप्रायुवः । च्यवनः । रजः । हरः । जुहुरे । व्यन्तः । क्राणाः । वाशी । विषुणः । जामिः । पिता । शंयोः । अदितिः । एरिरे । जसुरिः । जरते । मन्दिने । गौः । गातुः । दंसयः । तताव । चयसे । वियुते । ऋधक् । अस्याः । अस्य । इति द्विषष्टिः पदानि ॥ १ ॥

सस्निम् । वाहिष्ठः । दूतः । वावशानः । वार्यम् । अन्धः । असश्चन्ती । वनुष्यति । तरुष्यति । भन्दनाः । आहनः । नदः । सोमो । अच्छा । श्वात्रम् । ऊतिः । हासमाने । पड्भिः । ससम् । द्विता । व्राः । वराहः । स्वसराणि । शर्याः । अर्कः । पविः । वक्षः । धन्व । सिनम् । इत्था । सचा । चित् । आ । द्युम्नम् । पवित्रम् । तोदः । स्वञ्चाः । शिपिविष्टः । विष्णुः । आघृणिः । पृथुज्रयाः । अथर्युम् । काणुका । अध्रिगुः । आङ्गूषः । आपान्तमन्युः । श्मशा ।

(१) इषिरः । इत्यधिकं पु० ॥ (२) नसन्तः । इत्यप्यधिकं क्वचित् ॥

उर्वशी । वयुनम् । वाजपस्त्यम् । वाजगन्ध्यम् । गध्यम् (१) । गधिता । कौरयाणः । तौरयाण । अह्रयाणः (२) । आरितः । व्रन्दी । निष्षपी । तूर्णाशम् । क्षुम्पम् । निचुम्पुणः । पदिम् । पादुः । वृकः । जोषवाकम् । कृत्तिः । श्वघ्नी । समस्य । कुटस्य । चर्षणिः । शम्बः । केपयः । तूतुमाकृषे । अंसत्रम् । काकुदम् । बीरिटे । अच्छ । परि । ईम् । सीम् । एनम् । एनाम् । सृणिः । इति चतुरुत्तरमशीतिः पदानि ॥ २ ॥

आशुशुक्षणिः । आशाभ्यः । काशिः । कुणारुम् । अलातृणः । सलल्लूकम् । कत्पयम् (तपु) । विस्रुहः । वीरुधः । नक्षद्दाभम् । अस्कृधोयुः । निशृम्भाः । बृबदुक्थम् । ऋदूदरः । ऋदूपे । पुलुकामः । असिन्वती । कपना । भाऋजीकः । रुजानाः । जूर्णिः । ओमना । उपलप्रक्षिणी । उपसि । प्रकलवित् । अभ्यर्धयज्वा । ईक्षे । क्षोणस्य । अस्मे । पाथः । सवीमनि । सप्रथाः । विदथानि । श्रायन्तः । आशीः । अजीगः । अमूरः । शशमानः । देवोदेवाच्याकृपा । विजामातुः । ओमासः । सोमानम् । अनवायम् । किमीदिने (३) । अमवान् । अमीवा । दुरितम् । अप्वा । अमतिः । श्रुष्टी । पुरन्धिः । रुशात् । रिशादसः । सुदत्रः । सुविदत्रः । आनुषक् । तुर्वणिः । गिर्वणसे । असूर्ते । सूर्ते । अम्यक् । यादृश्मिन् । जारयायि । अग्रिया । चनः । पचता । शुरुधः । अमिनः । जज्झती । अप्रतिष्कुतः । शाशदानः । सृप्रः । सुशिप्र । शिप्रे । रंसु । द्विबर्हाः । अक्रः । उराण । स्तियानाम् । स्तिपाः । जबारु । जरूथम् ।

(१) गध्यति । इत्यधिकमत्र पुस्तकान्तरे ॥ (२) हरयाणः । इति पुस्तकान्तरपाठः ॥ (३) अप्नः । अमः । इत्यधिकौ क्वचित् पुस्तकान्तरे ॥

कुलिशः । तुञ्जः । बर्हणा । ततनुष्टिम् । इलीविशः । कियेधाः । भृमिः । विष्पितः । तुरीपम् । रास्पिनः । ऋञ्जतिः । ऋजुनीती । प्रतद्वसू । हिनोत । चोष्कूयमाणः । चोष्कूयते । सुमत् । दिविष्टिषु । दूतः जिन्वति । अमत्रः । ऋचीषमः । अनर्शरातिम् । अनर्वा । असामि । गल्दया । जल्हवः । बकुरः । बेकनाटान् । अभिधेतन । अंहुरः । बतः । वाताप्यम् । चाकन् । रथर्यति । असक्राम् । आधवः । अनवब्रवः । सदान्वे । शिरिम्बिठः । पराशरः । क्रिविर्दती । करूळती । दनः । शरारुः । इदंयुः । कीकटेषु । बुन्दः । वृन्दम् । किः । उल्वम् । ऋबीसमृबीसमिति पञ्चत्रिंशच्छतं पदानि ॥ ३ ॥

जहासस्निसाशुशुक्षणिस्त्रीणि ॥ ३ ॥

॥ इति नैघण्टुके चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥

अथ पञ्चमाध्यायारम्भः ॥

अग्निः । जातवेदाः । वैश्वानरः । इति त्रीणि पदानि ॥ १ ॥

द्रविणोदाः । इध्मः । तनूनपात् । नराशंसः । इळः । बर्हिः । द्वारः । उषासानक्ता । दैव्याहोतारा । तिस्रो देवीः । त्वष्टा । वनस्पतिः । स्वाहाकृतयः । इति त्रयोदश पदानि ॥ २ ॥

अश्वः । शकुनिः । मण्डूकाः । अक्षाः । ग्रावाणः । नाराशंसः (१) । रथः । दुन्दुभिः । इषुधिः । हस्तघ्नः । अभीशवः । धनुः । ज्या । इषुः । अश्वाजनी । उलूखलम् । वृषभः । द्रुघणः । पितुः । नद्यः । आपः ।

(१) नराशंसः इति पुस्तकान्तरपाठः ॥

ओषधयः । रात्रिः । अरण्यानी । श्रद्धा । पृथिवी । अप्वा । अग्नायी । उलूखलमुसले । हविर्धाने । द्यावापृथिवी । विपाट्छुतुद्री । आर्त्नी । शुनासीरौ । देवीजोष्ट्री । देवीऊर्जाहुतीति षट्त्रिंशत्पदानि ॥ ३ ॥

वायुः । वरुणः । रुद्रः । इन्द्रः । पर्जन्यः । बृहस्पतिः । ब्रह्मणस्पतिः । क्षेत्रस्यपतिः । वास्तोष्पतिः । वाचस्पतिः । अपांनपात् । यमः । मित्रः । कः । सरस्वान् । विश्वकर्म्मा । तार्क्ष्यः । मन्युः । दधिक्राः । सविता । त्वष्टा । वातः । अग्निः । वेनः । असुनीतिः । ऋतः । इन्दुः । प्रजापतिः । अहिः । अहिर्बुध्न्यः । सुपर्णः । पुरूरवा । इति द्वात्रिंशत्पदानि ॥ ४ ॥

श्येनः । सोमः । चन्द्रमाः । मृत्युः । विश्वानरः । धाता । विधाता । मरुतः । रुद्राः । ऋभवः । अङ्गिरसः । पितरः । अथर्वाणः । भृगवः (१) । आप्त्याः । अदितिः । सरमा । सरस्वती । वाक् । अनुमतिः । राका । सिनीवाली । कुहूः । यमी । उर्वशी । पृथिवी । इन्द्राणी । गौरी । गौः । धेनुः । अघ्न्या पथ्या । स्वस्तिः । उषाः । इळा । रोदसी । इति षट्त्रिंषत् पदानि ॥ ५ ॥

अश्विनौ । उषाः । सूर्या । वृषाकपायी । सरण्यूः । त्वष्टा । सविता । भगः । सूर्यः । पूषा । विष्णुः । विश्वानरः । वरुणः । केशी । केशिनः । वृषाकपिः । यमः । अजएकपात् । पृथिवी । समुद्रः । अथर्वा । मनुः । दध्यङ् । आदित्याः । सप्तऋषयः । देवाः । विश्वेदेवाः । साध्याः । वसवः । वाजिनः । देवपत्न्यो देवपत्न्य इत्येकत्रिंशत्पदानि ॥६॥

अग्निर्द्रविणोदा अश्वो वायुः श्येनोऽश्विनौ षट् ॥ ६ ॥

इति नैघण्टुके पंचमोऽध्यायः ॥५॥ नैघण्टुकं समाप्तम् ॥

(१) ऋषयः । इत्यधिकं पुस्तकान्तरे ।

ओ३म् ॥

अथ निघण्टोः शब्दानुक्रमणिका ॥

अध्याय	खण्ड	अकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	अकारादयः	विषयः
४	३	अकः	पदनाम	४	२	अथर्युम्	पदनाम
१	११	अक्षरम्	वाङ्नाम	५	६	अथर्वा	,,
१	१२	अक्षरः	उदकनाम	५	५	अथर्वाणः	,,
१	१२	अक्षरा	,,	४	१	अद्मसत्	,,
२	१४	अगन्	गतिकर्मा	१	३	अध्वरम्	अन्तरिक्षनाम
२	१७	अग्मन्	संग्रामनाम	३	१७	अध्वरः	यज्ञनाम
३	२४	अघशंसः	स्तेननाम	४	२	अन्धः	पदनाम
४	२	अच्छ	पदनाम	२	७	अन्धः	अन्ननाम
२	१४	अचति	गतिकर्मा	२	१६	अन्तमानाम्	अन्तिकनाम
३	११	अचक्षम	पश्यतिकर्मा	१	१२	अन्नम्	उदकनाम
५	६	अजएकपात्	पदनाम	१	३	अन्तरिक्षम्	अन्तरिक्षनाम
२	१४	अजगमन्	गतिकर्मा	२	३	अनवः	मनुष्यनाम
२	१७	अज्म	संग्रामनाम	३	८	अनभिशस्ताः	प्रशस्यनाम
३	४	अज्म	गृहनाम	३	८	अनभिशस्तिः	,,
२	१५	अजराः	क्षिप्रनाम	३	८	अनवद्यः	,,
२	५	अण्व्यः	अङ्गुलिनाम	४	३	अनर्वा	पदनाम
२	२०	अतकः	वज्रनाम	४	३	अनवायम्	,,
२	१४	अतति	गतिकर्मा	४	३	अनवब्रवः	,,
२	१६	अतमीके	अन्तिकनाम	४	३	अनर्शरातिम्	,,
१	१४	अत्यः	अश्वनाम	१	१२	अपः	उदकनाम
२	५	अथर्यः	अङ्गुलिनाम	२	१	अपः	कर्मनाम
२	१४	अथर्यति	गतिकर्मा	२	२	अपत्यम्	अपत्यनाम
२	५	अथर्याः	अङ्गुलिनाम	४	३	अप्रतिष्कुतः	पदनाम
२	५	अथर्यवः	,,	२	१	अप्नः	कर्मनाम

अध्यायः	खण्डः	अकारादयः	विषयः	अध्यायः	खण्डः	अकारादयः	विषयः
३	७	अप्नः	रूपनाम	१	१२	अर्णः	उदकनाम
४	३	अप्नः	पदनाम	५	३	अरण्यानि	पदनाम
२	२	अप्नः	अपत्यनाम	२	१४	अर्दति	गतिकर्मा
२	४	अप्नवाना	बाहुनाम	२	१६	अर्दति	वधकर्मा
३	७	अप्सः	रूपनाम	१	१६	अर्दयति	,,
१	१०	अभ्रम्	मेघनाम	३	२	अर्भकः	ह्रस्वनाम
३	३	अभ्वः	महन्नाम	३	२६	अर्भकम्	उत्तराणिपदानि
१	१२	अभ्वम्	उदकनाम	२	२२	अर्यः	ईश्वरनाम
१	१०	अभ्वम्	मेघनाम	१	१२	अररिंदानि	उदकनाम
४	३	अभ्यर्द्धयज्वा	पदनाम	१	१२	अररिन्दानि	,,
३	२१	अभ्यर्ष	अध्येषणाकर्मा	२	१४	अरर्षति	गतिकर्मा
४	३	अमः	पदनाम	३	२	अल्पकम्	ह्रस्वनाम
३	७	अमतिः	रूपनाम	३	२	अल्पः	,,
४	३	अमतिः	पदनाम	२	१४	अलर्यति	गतिकर्मा
१	१२	अम्भः	उदकनाम	२	१४	अलर्षति	,,
४	३	अमत्रः	पदनाम	२	७	अवः	अन्ननाम
१	३	अम्बरम्	अन्तरिक्षनाम	३	११	अवचाकशत्	पश्यतिकर्मा
२	१६	अम्बरम्	अन्तिकनाम	३	२३	अवटः	कूपनाम
४	३	अम्यक्	पदनाम	३	२३	अवतः	,,
४	३	अमवान्	,,	२	१४	अवति	गतिकर्मा
३	३०	अम्भसी	द्यावापृथिवी	२	१६	अवतिरति	वधकर्मा
१	२	अयः	हिरण्यनाम	२	१४	अवते	गतिकर्मा
२	१४	अयते	गतिकर्मा	१	१३	अवत्यः	नदीनाम
२	१४	अयथुः	,,	१	१३	अवनयः	,,
२	३	अयवः	मनुष्यनाम	२	५	अवनयः	अङ्गुलिनाम
२	७	अर्कः	अन्ननाम	१	१	अवनिः	पृथिवीनाम
२	२०	अर्कः	वज्रनाम	१	१४	अव्यथयः	अश्वनाम
४	२	अर्कः	पदनाम	२	१६	अवमे	अन्तिकनाम
३	१४	अर्चति	अर्चतिकर्मा	२	६	अववेति	कान्तिकर्मा

अध्याये	खण्डे	अकारादयः	विषयः
२	१८	अशत्	व्याप्तिकर्मा
१	१०	अश्नः	मेघनाम
१	१०	अश्वः	,,
५	३	अश्वः	पदनाम
४	३	असक्राम्	,,
३	४	अस्तम्	गृहनाम
४	२	असत्रम्	पदनाम
४	१	अस्य	,,
४	२	असश्चन्ती	,,
१	८	अहना	उषोनाम
४	२	अह्नयाणः	पदनाम
५	३	अक्षाः	,,
५	३	अग्नायी	,,
२	११	अघ्न्या	गोनाम
५	५	अघ्न्या	पदनाम
१	१५	अजाः पूष्णः	आदिष्टोपयोजनानि
२	१५	अज्राः	क्षिप्रनाम
३	१०	अद्धा	सत्यनाम
३	१५	अद्धातयः	मेधाविनाम
१	३	अध्वा	अन्तरिक्षनाम
५	४	अपान्नपात्	पदनाम
४	१	अप्रायुवः	,,
३	३०	अपारे अपारे	द्यावापृथिवी
५	३	अपूवा	पदनाम
३	४	अमा	गृहनाम
३	२६	अया	उत्तराणि प०
४	३	अय्वा	पदनाम

अध्याये	खण्डे	अकारादयः	विषयः
१	१२	अर्णः	उदकनाम
१	१३	अर्णाः	नदीनाम
१	१४	अर्वा	अश्वनाम
२	१६	अर्वाके	अन्तिकनाम
२	१६	अर्वाकः	,,
४	३	अलातृणः	पदनाम
१	१०	अश्ना	मेघनाम
१	१४	अश्वाः	अश्वनाम
५	३	अश्वाजनी	पदनाम
४	१	अस्याः	,,
४	३	असामि	,,
३	२७	अह्नाय	पुराणनाम
१	१२	अक्षितम्	उदकनाम
५	१	अग्नि	पदनाम
५	४	अग्निः	,,
३	१३	अग्निर्नये	उपमा
४	३	अग्रिया	पदनाम
५	५	अङ्गिरसः	,,
२	१५	अजिरम्	क्षिप्रनाम
१	१३	अजिरा	नदीनाम
२	११	अढितिः	गोनाम
१	१	अदितिः	पृथिवीनाम
१	११	अदितिः	वाङ्नाम
२	११	अदितिः	गोनाम
४	१	अदितिः	पदनाम
५	५	अदितिः	,,
१	१०	अद्रिः	मेघनाम
३	३०	अदिती	द्यावापृथिवी

अध्याय	खण्ड	अकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	अकारादयः	विषयः
४	२	अध्रिगुः	पदनाम	१	७	अक्तुः	रात्रिनाम
२	१४	अनिति	गतिकर्मा	१	१३	अग्रुवः	नदीनाम
३	८	अनिन्द्यः	प्रशस्यनाम	२	५	अग्रुवः	अङ्गुलिनाम
३	९	अभिख्या	प्रज्ञानाम	३	३	अद्भुतम्	महन्नाम
४	३	अमिवेतन	पदनाम	३	३	अद्भुतः	,,
४	३	अमिनः	,,	१	११	अनुष्टुप्	वाङ्नाम
३	३	अम्भृणः	महन्नाम	५	५	अनुमतिः	पदनाम
१	१७	अर्चिः	ज्वलतोनाम	३	७	अपुः	रूपनाम
२	८	अविष्यन्	अत्तिकर्म्मा	३	७	अप्सु	,,
५	६	अश्विनौ	पदनाम	१	१२	अम्बु	उदकनाम
१	७	असिक्नी	रात्रिनाम	१	१२	अम्बुः	,,
४	३	असिन्वती	पदनाम	२	१४	अयुथुः	गतिकर्मा
१	१०	अहिः	मेघनाम	२	१४	अयुधुः	,,
१	१२	अहिः	उदकनाम	३	७	अर्जुनम्	रूपनाम
५	४	अहिः	पदनाम	१	८	अर्जुनी	उषोनाम
५	४	अहिर्बुध्न्यः	,,	१	१५	अरुण्योगाव उषसाम्	आदिष्टोपयोजनानि
४	३	अजीगः	,,				
३	२५	अपीच्यम्	निर्णीतान्तर्हितनाम	३	७	अरुषम्	रूपनाम
				१	१४	अरुषः	अश्वनाम
२	१७	अभीके	संग्रामनाम	२	१४	अरुषति	गतिकर्मा
३	२९	अभीके	उत्तराणिप०	२	१४	अरुष्यति	,,
१	५	अभीशवः	रश्मिनाम	१	८	अरुषी	उषोनाम
२	५	अभीशवः	अङ्गुलिनाम	२	१८	अश्नुते	व्याप्तिकर्मा
५	३	अभीशवः	पदनाम	३	९	असुः	प्रज्ञानाम
२	४	अभीशू	बाहुनाम	५	४	असुनीतिः	पदनाम
४	३	अमीवा	पदनाम	१	१०	असुरः	मेघनाम
२	११	अही	गोनाम	४	३	अंहुरः	पदनाम
३	३०	अही	द्यावापृथिवी	४	१	अकूपारस्य	,,

अध्याय	खण्ड	अकारादयः	विषयः
४	३	अमूरः	पद्नाम
१	८	अरूषी	उषोनाम
४	३	असूर्त्तेसूर्त्ते	पद्नाम
१	२	अमृतम्	हिरण्यनाम
१	१२	अतम्	उदकनाम
४	३	अस्कृधोयुः	पद्नाम
३	८	अनेद्यः	प्रशस्यनाम
३	८	अनेमा	प्रशस्यनाम
४	३	अस्मे	पद्नाम
३	८	अस्नेमा	प्रशस्यनाम
		आ	
४	२	आ	पद्नाम
२	१७	आक्रन्दे	संग्रामनाम
२	१९	आखण्डल	वधकर्मा
२	१४	आगनीगन्ति	गतिकर्मा
३	११	अचक्षम्	पश्यतिकर्मा
२	६	आचके	कान्तिकर्मा
४	३	आधवः	पद्नाम
२	१८	आनट्	व्याप्तिकर्मा
२	१८	आनशे	”
१	३	आपः	अन्तरिक्षनाम
१	१२	आपः	उदकनाम
५	३	आपः	पद्नाम
२	४	आयती	बाहुनाम
२	३	आयवः	मनुष्यनाम
२	१४	आर्पेति	गतिकर्मा
१	१२	आवयाः	उदकनाम
२	८	आवयति	अत्तिकर्मा
२	१८	आष्ठ	व्याप्तिकर्मा

अध्याय	खण्ड	आकारादयः	विषयः
२	१८	आष्टः	व्याप्तिकर्मा
२	१८	आष्ठ	”
२	१८	आष्ठः	”
४	१	आह्नसः	पद्नाम
४	२	आह्नः	”
२	१७	आहवे	संग्रामनाम
१	३	आकाशम्	अन्तरिक्षनाम
२	१८	आक्षाणः	व्याप्तिकर्मा
१	६	आताः	दिङ्नाम
५	५	आत्थाः	पद्नाम
२	१८	आपानः	व्याप्तिकर्मा
४	२	आपान्तमन्युः	पद्नाम
१	६	आशाः	दिङ्नाम
४	३	आशाभ्यः	पद्नाम
१	६	आष्ठाः	दिङ्नाम
२	१६	आसा	अन्तिकनाम
२	१६	आसात्	”
३	१२	आकिम्	सर्वपदसमाम्नायः
२	१९	आतिरत्	वधकर्मा
५	६	आदित्याः	पद्नाम
४	२	आरितः	”
३	२१	आशिषः	अध्येषणाकर्मा
३	१२	आह्निकम्	सर्वपदसमा०
३	१२	आकीम्	”
५	३	आत्नौ	पद्नाम
४	३	आशीः	”
४	३	आनुषक्	”
२	७	आयुः	अन्ननाम

अध्याय	खण्ड	आकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	इकारादयः	विषयः
१	१२	आयुधानि	उदकनाम	२	१४	इयर्ति	गतिकर्मा
१	१४	आशुः	अश्वनाम	२	१४	इषति	„
२	१५	आशु	क्षिप्रनाम	२	७	इषम्	अन्ननाम
२	१५	आशुः	„	१	१	इडा	पृथिवीनाम
४	३	आशुशुक्षणिः	पदनाम	१	११	इडा	वाङ्नाम
४	२	आङ्गूषः	„	२	७	इडा	अन्ननाम
३	१२	आकृतम्	सर्वपदसमाम्नायः	२	११	इडा	गोनाम
४	२	आघृणिः	„	५	५	इडा	पदनाम
२	१६,	आके	अन्तिकनाम	३	१०	इत्था	सत्यनाम
३	२६	आके	दूरनाम	४	२	इत्था	पदनाम
३	१५	आकेनियः	मेधाविनाम	३	२८	इदा	नवीननाम
३	२६	आरे	दूरनाम	३	२८	इदानीम्	„
२	१७	आजौ	संग्रामनाम	५	५	इन्द्राणी	पदनाम
२	१७	आणौ	„	२	७	इरा	अन्ननाम
		इ		१	१३	इरावत्यः	नदीनाम
५	२	इडः	पदनाम	२	१०	इन्द्रियम्	धननाम
१	१२	इदम्	उदकनाम	३	१७	इष्टिः	यज्ञनाम
३	१३	इदमिव	उपमा	४	१	इष्मिणः	पदनाम
३	१३	इदंयथा	„	४	१	इषिरः	„
४	३	इदंयुः	पदनाम	४	१	इषिरेण	„
५	२	इध्मः	„	४	३	इलीविशः	„
२	२२	इनइनः	ईश्वरनाम	१	१२	इन्दुः	उदकनाम
५	४	इन्द्रः	पदनाम	३	१७	इन्दुः	यज्ञनाम
२	१४	इन्वति	गतिकर्मा	५	४	इन्दुः	पदनाम
२	१८	इन्वति	व्याप्तिकर्मा	५	३	इषुः	„
२	१४	इयक्षति	गतिकर्मा	५	३	इषुधिः	„
३	५	इरज्यति	परिचरणकर्मा	३	१९	इषुध्यति	याच्ञाकर्मा
२	२१	इरज्यति	ऐश्वर्य्यकर्मा			ई	
३	१५	इरध्यति	परिचरणकर्मा	२	१४	ईङ्खते	गतिकर्मा
				१	१२	ईम्	उदकनाम

अध्याय	खण्ड	ईकाराद्य:	विषय:	अध्याय	खण्ड	उकाराद्य:	विषय:
४	२	ईम्	पदनाम	४	३	उराण:	पदनाम
३	१९	ईमहे	याच्ञाकर्मा	२	११	उस्रा	गोनाम
२	६	ईर्यति	कान्तिकर्मा	१	५	उस्राः	रश्मिनाम
२	१४	ईषति	मतिकर्मा	५	५	उषाः	पदनाम
४	१	ईर्मान्तासः	पदनाम	५	६	उषाः	,,
४	३	ईळे	,,	५	२	उषासानक्ता	,,
२	१४	ईङ्खे	गतिकर्मा	३	३	उक्षितः	महन्नाम
		उ		२	११	उस्रिया	गोनाम
३	८	उक्थ्यः	प्रशस्यनाम	२	६	उशिक्	कान्तिकर्मा
३	२३	उत्सः	कूपनाम	३	१५	उशिजः	मेधाविनाम
१	१२	उदकम्	उदकनाम	१	१	उर्वी	पृथिवीनाम
३	२९	उपजिह्विका	उत्तराणि पदानि	३	३०	उर्वी	द्यावापृथिवी
१	११	उपब्दिः	वाङ्नाम	३	१	उरु	बहुनाम
२	१६	उपमे	अन्तिकनाम	५	३	उलूखलम्	पदनाम
१	१०	उपरः	मेघनाम	५	३	उलूखलमुसले	,,
१	६	उपराः	दिङ्नाम	१	१४	उच्चैःश्रवसः	अश्वनाम
१	१०	उपलः	मेघनाम			ऊ	
४	३	उपलप्रक्षिणी	पदनाम	१	७	ऊधः	रात्रिनाम
४	३	उपसि	,,	२	७	ऊर्क्	अन्ननाम
१	१३	उर्व्यः	नदीनाम	१	१३	ऊर्जस्वत्यः	नदीनाम
४	५	उर्वशी	पदनाम	३	२९	ऊर्दरम्	उत्तराणि पदानि
५	५	उर्वशी	,,	१	८	ऊर्म्यः	उषोनाम
४	३	उल्वम्	,,	१	७	ऊर्म्या	रात्रिनाम
२	६	उशत्	कान्तिकर्मा	४	२	ऊतिः	पदनाम
२	६	उश्मसि	,,			ऋ	
३	३	उक्षाः	महन्नाम	१	११	ऋक्	वाङ्नाम
१	७	उषा	रात्रिनाम	२	१४	ऋच्छति	गतिकर्मा
२	१६	उपाके	अन्तिकनाम	३	५	ऋच्छति	परिचरणकर्मा

५

अध्याय	खण्ड	ऋकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	एकारादयः	विषयः
४	३	ऋञ्जतिः	पदनाम	४	३	ऋदूपे	पदनाम
२	१४	ऋणत्ति	गतिकर्मा	२	१४	ऋणोति	गतिकर्मा
२	१९	ऋणत्ति	वधकर्मा	३	५	ऋध्नोति	परिचरणकर्मा
२	१४	ऋणर्त्ति	गतिकर्मा			ए	
२	१४	ऋणवति	,,	२	१४	एजति	गतिकर्मा
३	५	ऋणद्धि	परिचरणकर्मा	१	१४	एतग्वः	अश्वनाम
१	१२	ऋतम्	उदकनाम	१	१४	एतग्वा	,,
२	१०	ऋतम्	धननाम	४	३	एतद्वसू	पदनाम
३	१०	ऋतम्	सत्यनाम	१	१४	एतशः	अश्वनाम
५	४	ऋतः	पदनाम	४	२	एनम्	पदनाम
१	१२	ऋतस्ययोनिः	उदकनाम	१	१३	एन्यः	नदीनाम
४	१	ऋधक्	पदनाम	२	१३	एहः	क्रोधनाम
५	५	ऋभवः	,,	३	२९	एना	उत्तराणि पदानि
३	२३	ऋश्यदात्	कूपनाम	४	२	एनाम्	पदनाम
५	६	ऋषयः	पदनाम	२	१९	एति	गतिकर्मा
३	३	ऋष्वः	महन्नाम	४	१	एरिरे	पदनाम
३	२	ऋहत्	ह्रस्वनाम			ओ	
३	२	ऋहन्	,,	१	१२	ओजः	उदकनाम
३	२	ऋहम्	,,	२	९	ओजः	बलनाम
३	२९	ऋत्ताः	उत्तराणि पदानि	१	८	ओदति	उषोनाम
२	१४	ऋणाति	गतिकर्मा	१	१०	ओदनम्	मेघनाम
१	१३	ऋतावर्य्यः	नदीनाम	१	१०	ओदनः	,,
४	३	ऋचीषमः	पदनाम	४	३	ओमना	पदनाम
४	३	ऋवीसम्	,,	५	३	ओषधयः	,,
४	३	ऋजुनीती	,,	२	१५	ओषम्	क्षिप्रनाम
३	२	ऋधुकः	ह्रस्वनाम	४	३	ओमासः	पदनाम
३	१५	ऋभुः	मेधाविनाम	३	३०	ओणयौ	द्यावापृथिवी
३	३	ऋभुत्ताः	महन्नाम			औ	
४	३	ऋदूदरः	पदनाम	१	१४	औच्चैः श्रवसः	अश्वनाम

अध्यायः	खण्डः	ककारादयः	विषयः	अध्यायः	खण्डः	ककारादयः	विषयः
		क		२	१	कर्वरम्	कर्मनाम
५	४	कः	पदनाम	२	४	करस्नौ	बाहुनाम
१	६	ककुभः	दिङ्नाम	२	१	करांसि	कर्मनाम्
२	५	कक्ष्याः	अङ्गुलिनाम	२	१	करिक्रत्	”
३	३	ककुहः	महन्नाम	४	३	करूडती	पदनाम
३	३	ककुहस्तिना	”	३	१४	कल्पते	अर्चतिकर्मा
२	१४	कंटति	गतिकर्मा	१	१७	कल्मलीकिनम्	ज्वलतोनाम
२	१४	कणति	”	२	१४	कवते	गतिकर्मा
३	१५	कण्वः	मेधाविनाम	१	१२	कवन्धम्	उदकनाम
२	१९	कण्वति	वधकर्मा	३	१५	कविः	मेधाविनाम
४	३	कत्पयम्	पदनाम	१	१२	कशः	उदकनाम
१	२	कनकम्	हिरण्यनाम	१	११	कशा	वाङ्नाम
२	६	कनति	कान्तिकर्मा	१	१२	क्षत्रम्	उदकनाम
४	३	कपना	पदनाम	२	१०	क्षत्रम्	धननाम
१	१२	कबन्धम्	उदकनाम	१	१२	क्षद्म	उदकनाम
१	१२	कम्	”	२	७	क्षद्म	अन्ननाम
३	६	कम्	सुखनाम	२	७	क्षद्मः	”
२	१२	कम्पते	क्रुध्यतिकर्मा	१	१२	क्षपः	उदकनाम
२	१	करणम्	कर्मनाम	२	२१	क्षपति	ऐश्वर्य्यकर्मा
२	१	करणानि	”	१	७	क्षपा	रात्रिनाम
३	२३	कर्त्तः	कूपनाम	१	१	क्षमः	पृथिवीनाम
२	१	क्रतुः	कर्मनाम	१	१	क्षमा	”
३	९	क्रतुः	प्रज्ञानाम	१	१२	क्षम्न	उदकनाम
२	१	करन्ति	कर्मनाम	२	१४	कसति	गतिकर्मा
२	१	करन्ती	”	१	११	काकुत्	वाङ्नाम
२	१	कर्त्तवै	”	४	२	काकुदम्	पदनाम
२	१	कर्त्तुम्	”	१	११	काकुप्	वाङ्नाम
२	१	कर्त्वम्	”	१	२	काञ्चनम्	हिरण्यनाम

अध्याय	खण्ड	ककारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	ककारादयः	विषयः
३	२३	काटः	कूपनाम	२	१४	क्षिपन्ति	गतिकर्मा
४	२	काण्डुका	पदनाम	२	४	क्षिपन्ती	बाहुनाम
४	२	काणुका	,,	२	४	क्षिपस्ती	,,
२	२३	कातुः	कूपनाम	२	१४	क्षिम्पति	गतिकर्मा
२	६	कानिषत्	कान्तिकर्मा	२	१४	क्षिपति	,,
४	१	कायमानः	पदनाम	२	२१	क्षियति	ऐश्वर्य्यकर्मा
४	१	क्राणः	,,	४	३	कीकटेषु	पदनाम
३	१६	कारुः	स्तोतृनाम	३	१६	कीरिः	स्तोतृनाम
३	२३	कारोतरः	कूपनाम	२	७	कीलालम्	अन्ननाम
३	२३	कारोतरात्	,,	१	१२	क्षीरम्	उदकनाम
२	१४	कालयति	गतिकर्म्मा	३	१५	कीस्तासः	मेधाविनाम
४	३	काशिः	पदनाम	४	२	कुटस्य	पदनाम
१	१	क्षा	पृथिवीनाम	४	३	कुणारुम्	,,
१	६	काष्ठाः	दिशोनाम	३	९	क्रतुः	प्रज्ञानाम
१	१	क्ष्मा	पृथिवीनाम	२	२०	कुत्सः	वज्रनाम
१	१	क्षाम	,,	३	१८	कुरवः	ऋत्विङ्नाम
१	१	क्षामः	,,	४	१	कुरुतन	पदनाम
१	१	क्षामा	,,	१	१३	कुल्याः	नदीनाम
४	३	किः	पदनाम	२	२०	कुलिशः	वज्रनाम
४	३	किमीदिने	,,	४	३	कुलिशः	पदनाम
४	३	कियेधा	,,	३	२३	कुशयः	कूपनाम
१	५	किरणाः	रश्मिनाम	३	१	कुवित्	बहुनाम
३	२३	किविः	कूपनाम	२	७	क्षु	अन्ननाम
४	३	किविर्दती	पदनाम	२	७	क्षुत्	,,
२	१४	क्षिणोतिः	गतिकर्म्मा	२	७	क्षुमत्	,,
१	१	क्षितिः	पृथिवीनाम	४	२	क्षुम्पत्	पदनाम
२	३	क्षितयः	मनुष्यनाम	२	१४	क्षुम्पति	गतिकर्मा
२	५	क्षिपः	अंगुलिनाम	३	२	क्षुल्लकः	ह्रस्वनाम
२	४	क्षिपती	बाहुनाम	५	५	कुहूः	पदनाम

अध्यायः	खण्डः	ककारादयः	विषयः
३	२३	कूपः	कूपनाम
२	१९	कृणवत्ति	वधकर्मा
२	१९	कृणत्ति	,,
३	४	कृत्तिः	गृहनाम
४	२	कृत्तिः	पदनाम
२	१	कृत्वी	कर्मनाम
३	४	कृदरः	गृहनाम
३	२९	कृदरम्	उत्तरपदनाम
३	२	कृधुः	ह्रस्वनाम
३	२	कृधुकः	,,
२	१९	कृन्तति	वधकर्मा
३	१४	कृपण्यति	अर्चतिकर्मा
३	१६	कृपण्युः	स्तोतृनाम
३	१४	कृपा	अर्चतिकर्मा
३	१४	कृपायति	,,
१	१२	कृपीटम्	उदकनाम
३	२३	कृविः	कूपनाम
१	२	कृशनम्	हिरण्यनाम
३	७	कृशनम्	रूपनाम
२	३	कृष्टयः	मनुष्यनाम
३	९	केतः	प्रज्ञानाम
३	९	केतुः	,,
३	१५	केनिपः	मेधाविनाम
४	२	केपयः	पदनाम
३	२३	केवटः	कूपनाम
५	६	केशी	पदनाम
५	६	केशिनः	,,
५	४	क्षेत्रस्यपतिः	,,

अध्यायः	खण्डः	ककारादयः	विषयः
१	१०	कोशः	मेघनाम
४	३	क्षोणस्य	पदनाम
१	१	क्षोणिः	पृथिवीनाम
१	१	क्षोणी	,,
३	३०	क्षोणी	द्यावापृथिवी
१	१२	क्षोदः	उदकनाम
२	१४	क्षोदति	गतिकर्मा
४	२	कौरयाणः	पदनाम
		ख	
१	१७	खजे	संग्रामनाम
१	१७	खले	,,
१	१३	खाः	नदीनाम
३	२३	खातः	कूपनाम
१	१३	खादोअर्णाः	नदीनाम
१	५	खेदयः	रश्मिनाम
		ग	
१	११	गग्नुः	वाङ्नाम
१	११	गणः	,,
१	११	गणा	,,
४	२	गध्यम्	पदनाम
४	२	गध्यति	,,
४	२	गधिता	,,
२	१४	गन्ति	गतिकर्मा
१	५	गभस्तयः	रश्मिनाम
२	५	गभस्तयः	अङ्गुलिनाम
२	४	गभस्ती	बाहुनाम
१	१२	गभीरम्	उदकनाम
३	३	गभीरः	महन्नाम

अध्याय	खण्ड	चकारादयः	विषयः
		च	
२	६	चकमानः	कान्तिकर्मा
२	१	चक्रत्	कर्मनाम
३	११	चद्म	पश्यतिकर्मा
२	१	चक्रतुः	कर्मनाम
२	१४	चतति	गतिकर्मा
३	१३	चतुरश्चिद्ददमानात्	उपमानाम
१	२	चन्द्रम्	हिरण्यनाम
५	५	चन्द्रमाः	पदनाम
४	३	चनः	,,
३	११	चना	पश्यतिकर्मा
३	३०	चम्वौ	द्यावापृथिवी
१	१०	चमसः	मेघनाम
४	१	चयसे	पदनाम
४	१	च्यवनः	,,
२	४	च्यवाना	बाहुनाम
२	१४	च्यवते	गतिकर्मा
४	२	चर्षणि	पदनाम
२	३	चर्षणयः	मनुष्यनाम
१	१०	चरुः	मेघनाम
३	१	चष्टे	पश्यतिकर्मा
४	३	चाकन्	पदनाम
२	६	चाकनत्	कान्तिकर्मा
३	११	चाकनत्	पश्यतिकर्मा
३	११	चाद्म	,,
३	११	चिक्यत्	,,
३	११	चिक्यम्	,,
४	२	चित्	पदनाम
३	६	चित्तम्	प्रज्ञानाम
१	८	चित्रामघा	उषोनाम
३	६	चेतः	प्रज्ञानाम
४	३	चोष्कूयते	पदनाम
४	३	चोस्कूयमानः	,,
२	६	चौत्नम्	बलनाम
		छ	
३	१४	छदयति	अर्चतिकर्मा
३	१४	छदयते	,,
३	१४	छन्दति	,,
२	६	छन्त्सत्	कान्तिकर्मा
३	१६	छन्दः	स्तोतृनाम
३	४	छदिः	गृहनाम
३	४	छर्दिः	,,
३	४	छाया	,,
		ज	
२	३	जगतः	मनुष्यनाम
२	१४	जगति	गतिकर्मा
२	११	जगती	गोनाम
२	१४	जगन्ति	गतिकर्मा
२	१४	जङ्गन्ति	,,
२	१४	जगाति	,,
२	१४	जगायात्	,,
१	१७	जञ्जणाभवन्	ज्वलतोनाम
४	३	जञ्झतीः	पदनाम
४	१	जठरे	,,
२	३	जन्तवः	मनुष्यनाम

अध्याय	खण्ड	जकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	जकारादयः	विषयः
१	१२	जन्म	उदकनाम	४	१	जामि	पदनाम
१	१७	जमत्	ज्वलतोनाम	५	३	ज्या	,,
२	१४	जमति	गतिकर्मा	२	१४	जायति	गतिकर्मा
२	१४	जयति	,,	३	१३	जारेआभगो-मेषोभूतोऽभि-यन्नयः	उपमानाम
३	१४	जरति	अर्चतिकर्म्मा				
३	१४	जरते	,,				
४	१	जरते	पदनाम	४	३	जारयायि	पदनाम
३	१६	जरिता	स्तोतृनाम	२	१४	जिगाति	गतिकर्मा
४	३	जरूथम्	पदनाम	२	१४	जिन्वति	,,
२	१४	ज्रयति	गतिकर्मा	४	३	जिन्वति	पदनाम
३	१४	जल्पति	अर्चतिकर्मा	२	१६	जिरा	अन्तिकनाम
१	१२	जलम्	उदकनाम	१	११	जिह्वा	वाङ्नाम
१	१२	जलाषम्	,,	२	१५	जीराः	क्षिप्रनाम
३	६	जलाषम्	सुखनाम	२	६	जुषते	कान्तिकर्मा
४	३	जल्हवः	पदनाम	४	१	जुहुरे	पदनाम
२	१४	जवति	गतिकर्मा	२	१३	जूर्णिः	क्रोधनाम
४	३	जवारू	पदनाम	२	१५	जूर्णिः	क्षिप्रनाम
१	१२	जह्म	उदकनाम	४	३	जूर्णिः	पदनाम
४	१	जहा	पदनाम	२	१५	जूर्वीः	क्षिप्रनाम
२	१४	जसति	गतिकर्मा	२	१६	जूर्वति	वधकर्मा
४	१	जसुरिः	पदनाम	२	१४	जेहते	गतिकर्मा
२	२	जाः	अपत्यनाम	१	१६	ज्योतते	ज्वलतिकर्मा
१	२	जातरूपम्	हिरण्यनाम	४	२	जोषवाकम्	पदनाम
५	१	जातवेदाः	पदनाम			ड	
१	१	ज्मा	पृथिवीनाम	२	१४	डीयते	गतिकर्म्मा
२	५	जामयः	अङ्गुलिनाम			त	
१	१२	जामि	उदकनाम	२	१४	तकति	गतिकर्म्मा
१	१२	जामि	,,	२	२	तक्म	अपत्यनाम
१	१२	जामिवत्	,,	३	२४	तक्का	स्तेननाम

अध्याय	खण्ड	तकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	तकारादयः	विषयः
२	१६	तडित्	वधकर्मा	२	६	तविषी	बलनाम
४	३	ततनुष्टिम्	पदनाम	२	२४	तस्करः	स्तेननाम
२	१४	तत्सरति	गतिकर्म्मा	२	३	तस्थुषः	मनुष्यनाम
३	१३	तथा	उपमा	२	१५	ताजत्	क्षिप्रनाम
३	१३	तद्रूपः	,,	२	१९	ताढि	वधकर्मा
३	१३	तद्वर्णः	,,	३	२४	तायुः	स्तेननाम
३	१३	तद्वत्	,,	३	७	ताम्रम्	रूपनाम
२	३	तनयम्	अपत्यनाम	३	१६	ताम्रुः	स्तोतृनाम
२	२	तनयः	,,	१	१४	तार्क्ष्यः	अश्वनाम
२	१०	तना	धननाम	५	४	तार्क्ष्यः	पदनाम
५	२	तनूनपात्	पदनाम	२	२०	तिग्मम्	वज्रनाम
१	१७	तपः	ज्वलतोनाम	२	२०	तिग्मः	,,
२	१३	तपुषी	क्रोधनाम	४	१	तितउ	पदनाम
१	७	तमः	रात्रिनाम	३	२६	तिरः	उत्तरपदनाम
१	७	तमस्वती	,,	३	२४	तिका	स्तेननाम
२	१३	त्यजः	क्रोधनाम	३	२४	त्रिपुः	,,
२	६	तरः	बलनाम	२	१५	त्रिषु	क्षिप्रनाम
२	१५	तरणिः	क्षिप्रनाम	३	२	त्रिषमः	ह्रस्वनाम
१	१३	तरस्वत्यः	नदीनाम	५	२	तिस्रोदेवी	पदनाम
४	२	तरुष्यति	पदनाम	२	२	तुक्	अपत्यनाम
२	१६	तलित्	अन्तिकनाम	३	३	तुक्षः	महन्नाम
२	६	तवः	बलनाम	१	१२	तुग्र्या	उदकनाम
३	२६	त्वः	उत्तरपदनाम	४	१	तुग्वनि	पदनाम
२	६	त्वक्षः	बलनाम	२	२०	तुजः	वज्रनाम
३	३	तवसः	महन्नाम	२	१५	तुज्यमानासः	क्षिप्रनाम
५	२	त्वष्टा	पदनाम	२	२०	तुञ्जः	वज्रनाम
५	४	त्वष्टा	,,	४	३	तुजः	पदनाम
५	६	त्वष्टा	,,	३	२०	तुञ्जति	दानकर्मा
३	३	तविश	महन्नाम	२	१४	तुरीयति	गतिकर्मा

अध्याय	खण्ड	दकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	धकारादयः	विषयः
२	१२	दोधति	क्रुध्यतिकर्मा	२	१४	धावति	यतिकर्मा
१	८	द्योतना	उषोनाम	२	७	धासिः	अन्ननाम
१	१६	द्योतते	ज्वलतिकर्मा	१	११	धिषणा	वाङ्नाम
१	७	दोषा	रविनाम	३	३०	धिषणे	द्यावापृथिवी
१	९	द्यौः	अहर्नाम	२	१	धीः	कर्मनाम
१	१४	दौर्गहः	अश्वनाम	३	९	धीः	प्रज्ञानाम
		ध		२	५	धीतयः	अङ्गुलिनाम
५	३	धनुः	पदनाम	३	१५	धीरः	मेधाविनाम
१	३	धन्व	अन्तरिक्षनाम	१	१३	धुनयः	नदीनाम
४	२	धन्व	पदनाम	२	५	धुरः	अङ्गुलिनाम
२	१४	धन्वति	गतिकर्मा	२	१४	ध्रुवति	गतिकर्मा
२	१४	धमति	,,	२	१९	ध्रुवति	वधकर्मा
२	१९	धमति	वधकर्मा	२	१९	धूर्वति	,,
३	१४	धमति	अर्चतिकर्मा	२	१४	धृजति	गतिकर्मा
१	११	धमनिः	वाङ्नाम	१	११	धेना	वाङ्नाम
२	१४	ध्रजति	गतिकर्मा	१	११	धेनुः	,,
२	९	धर्णसि	बलनाम	५	५	धेनुः	पदनाम
२	९	धर्णसिः	,,			न	
१	१२	धरुणम्	उदकनाम	१	७	नक्ता	रात्रिनाम
२	१४	ध्रति	गतिकर्मा	२	१४	नक्षति	गतिकर्मा
२	१४	ध्रयति	,,	२	१८	नक्षति	व्याप्तिकर्मा
२	१४	धवति	,,	४	३	नक्षद्दाभम्	पदनाम
२	३	धवाः	मनुष्यनाम	३	१२	नकिः }	सर्वपदसमा-
२	१९	ध्वरति	वधकर्मा	३	१२	नकीम् }	म्नाय
१	१२	ध्वस्मन्वत्	उदकनाम	२	१४	नख्यति	गतिकर्मा
२	१४	ध्वंसति	गतिकर्मा	१	११	नग्ना	वाङ्नाम
५	५	धाता	पदनाम	३	१६	नदः	स्तोतृनाम
१	११	धारा	वाङ्नाम	४	२	नदः	पदनाम
२	१४	ध्राति	यतिकर्मा	३	१४	नदति	अर्चतिकर्मा

अध्यायाः	खण्डाः	नकारादयः	विषयः	अध्यायाः	खण्डाः	पकारादयः	विषयः
३	७	निर्णिक्	रूपनाम	३	१४	पणते	अर्चतिकर्मा
१	११	निवित	वाङ्नाम	३	१४	पणायति	,,
२	१९	निवपन्तु	वधकर्मा	३	१४	पणायते	,,
४	३	निश्रृम्भाः	पदनाम	३	१४	पणस्यति	,,
४	२	निष्षपी	,,	१	१४	पतङ्गाः	अश्वनाम
३	४	नीडम्	गृहनाम	२	१४	पतति	गतिकर्मा
१	१२	नीरम्	उदकनाम	२	१४	पतयति	,,
१	११	नीलिः	वाङ्नाम	२	२१	पत्यते	ऐश्वर्यकर्मा
२	१५	नु	क्षिप्रनाम	५	५	पथ्या	पदनाम
३	१२	नुकम्	सर्वपदसमाम्नायः	४	२	पदिम्	,,
४	१	नूच	पदनाम	३	१४	पनस्यति	अर्चतिकर्मा
४	१	नूचित्	,,	३	१४	पनायते	,,
३	२८	नूत्नम्	नवनाम	३	१४	पपृक्षाः	,,
३	२८	नूतनम्	,,	१	७	पयः	रात्रिनाम
१	१२	नृपीटम्	उदकनाम	१	१२	पयः	उदकनाम
२	९	नृम्णम्	बलनाम	१	१७	पयः	ज्वलतोनाम
२	१०	नृम्णम्	धननाम	२	७	पयः	अन्ननाम
२	२०	नेमिः	वज्रनाम	१	१३	पयस्वत्यः	नदीनाम
२	७	नेमः	अन्ननाम	१	७	पयस्वती	रात्रिनाम
३	२९	नेमः	उत्तरपदनाम	४	३	प्रकलवित्	पदनाम
२	१७	नेमधिता	संग्रामनाम	३	२६	पराके	दूरनाम
२	१७	नेमधितिः	,,	३	२६	पराचैः	,,
२	१४	नेहति	गतिकर्मा	५	४	पर्जन्यः	पदनाम
१	११	नीः	वाङ्नाम	२	२	प्रजा	अपत्यनाम
३	१४	नीति	अर्चतिकर्मा	३	१७	प्रजापतिः	यज्ञनाम
		प		५	४	प्रजापतिः	पदनाम
४	३	पचता	पदनाम	१	१०	पर्शानः	मेघनाम
२	३	पञ्चजनः	अपत्यनाम	३	१	परीणसा	बहुनाम
४	२	पड्भिः	पदनाम	४	३	प्रतद्वसू	पदनाम

अध्यायः	खण्डः	पकारादयः	विषयः	अध्यायः	खण्डः	पकारादयः	विषयः
३	२७	प्रत्नम्	पुराणनाम	४	२	पवित्रम्	पदनाम
३	२५	प्रतीच्यम्	निर्णीतान्तर्हितनाम	३	४	पस्त्यम्	गृहनाम
				३	७	प्सरः	रूपनाम
३	२	प्रतिष्ठा	ह्रस्वनाम	३	८	पाकः	प्रशस्यनाम
३	२५	प्रतीच्यम्	निर्णीतान्तर्हि०	२	७	पाजः	अन्ननाम
४	२	परि	पदनाम	२	९	पाजः	बलनाम
४	१	परितक्म्या	,,	४	३	पाथः	पदनाम
३	२७	प्रदिवः	पुराणनाम	४	२	पादुः	,,
२	१७	प्रधने	संग्रामनाम	१	१३	पार्वत्यः	नदीनाम
३	२६	प्रपित्वे	उत्तरपदनाम	२	१५	प्राशुः	क्षिप्रनाम
१	१२	पयः	उदकनाम	२	१५	प्राशुवित्	,,
२	७	पयः	अन्ननाम	३	३०	पार्श्वौ	द्यावापृथिवी
१	१०	पर्वतः	मेघनाम	३	३०	पार्श्व्यौ	,,
२	१४	प्रवते	गतिकर्मा	२	१५	प्राशुचित्	क्षिप्रकर्मा
३	२७	प्रवयाः	पुराणनाम	२	१४	प्साति	गतिकर्मा
३	२६	परावतः	दूरनाम	४	१	पिता	पदनाम
१	१०	पर्शानः	मेघनाम	२	७	पितः	अन्ननाम
४	३	पराशरः	पदनाम	५	५	पितरः	पदनाम
३	२१	परिश्रव	अध्येषणाकर्मा	५	३	पितुः	,,
२	२०	परशुः	वज्रनाम	३	२६	पिनाकम्	उत्तरपदनाम
३	२१	परिस्रव	अध्येषणाकर्मा	३	१४	पिपृक्षाः	अर्चतिकर्मा
२	१४	प्लवति	गतिकर्मा	१	१२	पिप्पलम्	उदकनाम
२	१४	प्लवते	,,	२	१४	पिस्यति	गतिकर्मा
२	१४	पवते	,,	३	७	पिष्टम्	रूपनाम
३	२१	पवस्व	अध्येषणाकर्मा	३	१९	पीपरत्	याच्ञाकर्मा
१	११	पविः	वाङ्नाम	४	३	पुरन्धी	पदनाम
४	२	पविः	पदनाम	३	३०	पुरन्धि	द्यावापृथिवी
२	२०	पविः	वज्रनाम	१	१२	पुरीम्	उदकनाम
१	१२	पवित्रम्	उदकनाम	३	१	पुरु	बहुनाम

अध्यायः	खण्डः	पकारादयः	विषयः	अध्यायः	खण्डः	पकारादयः	विषयः
१	१०	पुरुभोजाः	मेघनाम	४	२	पृथुज्रयाः	पदनाम
५	४	पुरूरवाः	पदनाम	१	४	प्रश्नि	साधारणनाम
४	३	पुलुकामः	,,	१	१५	पृषत्योमताम्	आदिष्टोपयोजनानि
१	३	पुष्करम्	अन्तरिक्षनाम				
३	७	पस्तुः	रूपनाम	२	१४	पेलयति	गतिकर्म्मा
३	१४	पूजयति	अर्चतिकर्मा	१	२	पेशः	हिरण्यनाम
१	१२	पूर्णम्	उदकनाम	३	७	पेशः	रूपनाम
३	१६	पूर्द्धिः	याच्ञाकर्मा	१	१४	पैद्वः	अश्वनाम
३	२७	पूर्व्यम्	पुराणनाम	२	९	पौंस्यानि	बलनाम
२	३	पूरवः	मनुष्यनाम	२	१७	पौंस्ये	संग्रामनाम
३	२७	पूर्वा	पुराणनाम			फ	
१	१	पूषा	पृथिवीनाम	२	१४	फणति	गतिकर्म्मा
५	६	पूषा	पदनाम	१	१०	फलिगः	मेघनाम
२	७	पृक्षः	अन्ननाम			ब	
२	१७	पृक्षे	संग्रामनाम	४	३	बकुरः	पदनाम
३	१४	पृच्छति	अर्चतिकर्मा	३	१०	बट्	सत्यनाम
३	२०	पृणक्षि	दानकर्मा	४	३	बतः	पदनाम
३	२०	पृणक्ति	,,	२	९	वधः	बलनाम
३	२०	पृणाति	,,	२	१०	बन्धु	धननाम
२	१७	पृतनाः	संग्रामनाम	३	७	वप्सः	रूपनाम
२	३	पृतनाः	मनुष्यनाम	२	८	वप्सति	अत्तिकर्मा
२	१७	पृतनाज्यम्	संग्रामनाम	२	८	वभस्ति	,,
२	१७	पृत्सु	,,	२	८	वब्धाम्	,,
१	३	पृथिवी	अन्तरिक्षनाम	१	१०	व्रजः	मेघनाम
५	३	पृथिवी	पदनाम	१	१४	ब्रध्नः	अश्वनाम
५	५	पृथिवी	,,	३	३	ब्रध्नः	महन्नाम
५	६	पृथिवी	,,	१	१२	बर्बुरम्	उदकनाम
१	१	पृथ्वी	पृथिवीनाम	१	१२	ब्रह्म	,,
३	३०	पृथ्वी	द्यावापृथिवी	२	७	ब्रह्म	अन्ननाम

अध्यायः	खण्डः	बकारादयः	विषयः
२	१०	ब्रह्म	धननाम
५	४	ब्रह्मणस्पतिः	पदनाम
४	३	बर्हणा	,,
२	१९	बर्हयति	वधकर्मा
१	३	बर्हिः	अन्तरिक्षनाम
१	१२	बर्हिः	उदकनाम
५	२	बर्हिः	पदनाम
३	३	बर्हिषत्	महन्नाम
३	३	बर्हिष्ठः	,,
३	३	बर्हिषि	,,
१	१०	बलाहकः	मेघनाम
३	३	बंहिष्ठः	महन्नाम
३	३०	बहुले	द्यावापृथिवी
२	९	बाधः	बलनाम
३	१३	ब्राह्मणाव्रतचारिणः	उपमानाम
२	४	बाहू	बाहुनाम
२	१४	बिस्पति	गतिकर्मा
४	३	बिष्पितः	पदनाम
२	२	बीजम्	अपत्यनाम
४	२	बीरिटे	पदनाम
४	३	बुन्दः	,,
१	१२	बुर्बुरः	उदकनाम
१	१२	बुर्बुरम्	,,
१	१२	बुसम्	,,
४	३	बृबदुक्थम्	पदनाम
१	१२	बृबूकम्	उदकनाम
३	३	बृहत्	महन्नाम
३	३०	बृहती	द्यावापृथिवी

अध्यायः	खण्डः	भकारादयः	विषयः
५	४	बृहस्पतिः	पदनाम
४	३	बेकनाटान्	,,
१	११	बेकुः	वाङ्नाम
१	११	बेकुरा	,,
		भ	
२	१०	भगः	धननाम
५	६	भगः	पदनाम
३	१४	भणति	अर्चतिकर्मा
३	१४	भणायते	,,
४	२	भन्दनाः	पदनाम
१	१६	भन्दते	ज्वलतिकर्मा
३	१४	भन्दति	अर्चतिकर्मा
३	१४	भनति	,,
३	२९	भ्यसते	उत्तरपदनाम
२	१७	भरे	संग्रामनाम
३	१८	भरताः	ऋत्विङ्नाम
२	४	भरित्रे	बाहुनाम
१	२	भर्म	हिरण्यनाम
२	१४	भ्रमति	गतिकर्मा
२	८	भर्वति	अत्तिकर्मा
१	१२	भविष्यन्	उदकनाम
२	८	भसथः	अत्तिकर्मा
४	३	भाऋजीकः	पदनाम
१	९	भातुः	अहर्नाम
२	१३	भामः	क्रोधनाम
२	१२	भामते	क्रुध्यतिकर्मा
१	१६	भ्राजते	ज्वलतिकर्मा
३	१८	भारताः	ऋत्विङ्नाम
१	११	भारती	वाङ्नाम

अध्याय	खण्ड	भकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	मकारादयः	विषयः
१	१६	भ्राशते	ज्वलतिकर्मा	२	९	मज्मना	बलनाम
१	१६	भ्राश्यति	,,	५	३	मण्डूकाः	पदनाम
१	१६	भ्लाशते	,,	३	१५	मतयः	मेधाविनाम
१	१६	भ्लाश्यति	,,	३	१५	मतुथाः	,,
१	१६	भ्लाश्यते	,,	३	१४	मदति	अर्चतिकर्मा
१	१३	भास्वत्यः	नदीनाम	३	१९	मदेमहि	याच्ञाकर्मा
१	८	भास्वती	उषोनाम	४	१	मध्या	पदनाम
२	१२	भ्रीणाति	क्रुध्यतिकर्मा	१	१२	मधु	उदकनाम
२	४	भुरिजौ	बाहुनाम	५	६	मनुः	पदनाम
२	१४	भुरण्यति	गतिकर्मा	३	१४	मन्त्रयते	अर्चतिकर्मा
२	१५	भुरण्युः	क्षिप्रनाम	१	१६	मन्दते	ज्वलतिकर्मा
१	१२	भुवनम्	उदकनाम	३	१४	मन्दते	अर्चतिकर्मा
१	१	भूः	पृथिवीनाम	३	१४	मन्द्रयते	,,
१	३	भूः	अन्तरिक्षनाम	१	११	मन्द्रा	वाङ्नाम
१	१२	भूतम्	उदकनाम	१	११	मन्द्राजनी	,,
१	१	भूमिः	पृथिवीनाम	४	१	मन्दिने	पदनाम
३	१	भूरि	बहुनाम	४	१	मन्दू	,,
५	५	भृगवः	पदनाम	३	१५	मान्धाता	मेधाविनाम
२	१२	भृणीयते	क्रुध्यतिकर्मा	३	१९	मन्महे	याच्ञाकर्मा
४	३	भृमिः	पदनाम	३	१९	मनामहे	,,
२	१२	भ्रेषति	क्रुध्यतिकर्मा	२	६	मन्यते	कान्तिकर्मा
१	१२	भेषजम्	उदकनाम	१	४	मन्यते	अर्चतिकर्मा
३	६	भेषजम्	सुखनाम	२	१३	मन्युः	क्रोधनाम
२	१२	भोजते	क्रुध्यतिकर्मा	५	४	मन्युः	पदनाम
२	१०	भोजनम्	धननाम	३	१५	मनश्चित्	मेधाविनाम
		म		३	१५	मनीषी	,,
२	१५	मक्षु	क्षिप्रनाम	२	३	मनुष्याः	मनुष्यनाम
३	१७	मखः	यज्ञनाम	३	१५	मनुष्याः	मेधाविनाम
२	१०	मघम्	धननाम	२	१७	ममसत्यम्	संग्रामनाम

अध्याय	खण्ड	मकारादयः	विषयः
३	६	मयः	सुखनाम
२	१४	म्यक्षति	गतिकर्मा
१	५	मयूखाः	रश्मिनाम
२	१४	मर्दति	गतिकर्मा
२	१९	मर्दति	वधकर्मा
२	३	मर्ताः	मनुष्यनाम
२	३	मर्याः	,,
२	३	मर्त्याः	,,
१	५	मरीचिपाः	रश्मिनाम
१	२	मरुत्	हिरण्यनाम
३	७	मरुत्	रूपनाम
३	१८	मरुतः	ऋत्विङ्नाम
५	५	मरुतः	पदनाम
१	१७	मलमलाभवन्	ज्वलतोनाम
३	२४	मलिम्लुचः	स्तेननाम
१	१४	मंश्चतुः	अश्वनाम
१	१४	मंश्चतो	,,
१	१२	महः	उदकनाम
३	३	महः	महन्नाम
१	१२	महत्	उदकनाम
३	३	महत्	महन्नाम
३	२०	मंहते	दानकर्मा
३	१४	महयति	अर्चतिकर्मा
२	१७	महाधने	संग्रामनाम
३	३	महिषः	महन्नाम
१	१	मही	पृथिवीनाम
१	११	मही	वाङ्नाम
२	११	मही	गोनाम
३	३०	मही	द्यावापृथिवी

अध्याय	खण्ड	मकारादयः	विषयः
३	१२	माकिः	सर्वपदसमाम्नायः
१	१३	मातरः	नदीनाम
३	१९	मायते	याच्ञाकर्मा
३	९	माया	प्रज्ञानाम
१	११	मायुः	वाङ्नाम
३	२	मायुकः	ह्रस्वनाम
२	१४	मार्ष्टि	गतिकर्मा
१	१४	मांश्चत्वः	अश्वनाम
२	१४	माहिनः	महन्नाम
५	४	मित्रः	पदनाम
२	१४	मिनाति	गतिकर्मा
२	१९	मिनाति	वधकर्मा
२	१४	मिनोति	गतिकर्मा
२	१९	मिनोति	वधकर्मा
३	१९	मिमिड्ढि	याच्ञाकर्मा
३	१९	मिमीहि	,,
२	१४	मियक्षति	गतिकर्मा
२	१४	मिस्यति	,,
२	१०	मीढुम्	धननाम
२	१७	मीढ्वे	संग्रामनाम
२	१०	मीळ्हम्	धननाम
३	२४	मुषीवान्	स्तेननाम
४	१	मूषः	पदनाम
५	५	मृत्युः	,,
२	१७	मृधः	संग्रामनाम
१	११	मेडिः	वाङ्नाम
१	१०	मेघः	मेघनाम
३	१५	मेधः	मेधाविनाम

अध्याये	खण्डे	मकारादयः	विषयः
३	१७	मेघः	यज्ञनाम
२	१०	मेधा	धननाम
३	१५	मेधाविनः	मेधाविनाम
१	११	मेना	वाङ्नाम
३	२९	मेना	उत्तरपदनाम
२	२०	मेनिः	वज्रनाम
४	१	मेहना	पदनाम
१	७	मोकी	रात्रिनाम
		य	
३	१७	यज्ञः	यज्ञनाम
२	१४	यतते	गतिकर्मा
३	१८	यतस्रुचः	ऋत्विङ्नाम
२	३	यदवः	मनुष्यनाम
३	१९	यन्तारः	याच्ञाकर्मा
३	१९	यन्ति	”
३	१९	यन्धि	”
५	४	यमः	पदनाम
५	६	यमः	”
१	७	यम्या	रात्रिनाम
५	५	यमी	पदनाम
१	१३	यव्याः	नदीनाम
३	३	यह्वः	महन्नाम
१	१२	यशः	उदकनाम
२	७	यशः	अन्ननाम
२	१०	यशः	धननाम
१	१२	यहः	उदकनाम
२	९	यहः	बलनाम
२	२	यहुः	अपत्यनाम
१	१३	यह्वयः	नदीनाम

अध्याये	खण्डे	यकारादयः	विषयः
२	१९	याचति	वधकर्मा
२	१४	याति	गतिकर्मा
२	१९	यातयति	वधकर्मा
१	१२	यादः	उदकनाम
१	१२	यादुः	”
४	३	यादृश्मिन्	पदनाम
३	१९	यामि	याच्ञाकर्मा
२	१९	यावति	वधकर्मा
२	१५	युगत्	क्षिप्रनाम
२	१४	युध्यति	गतिकर्मा
२	१४	युध्यते	”
२	५	योक्त्राणि	अङ्गुलिनाम
२	५	योजनानि	”
१	१२	योनिः	उदकनाम
३	४	योनिः	गृहनाम
२	१४	योशिष्टि	गतिकर्मा
२	१४	योषिष्टि	”
३	१४	यौति	अर्चतिकर्मा
		र	
१	७	रजः	रात्रिनाम
४	१	रजः	पदनाम
२	१४	रजति	गतिकर्मा
३	१४	रजयति	अर्चतिकर्मा
३	१४	रञ्जयति	”
३	३०	रजसी	द्यावापृथिवी
२	१७	रणः	संग्रामनाम
२	१०	रत्नम्	धननाम
५	३	रथः	पदनाम
२	१४	रथर्यति	गतिकर्मा

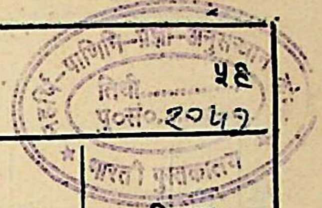
अध्याय	खण्ड	रेफादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	रेफादयः	विषयः
४	३	रथर्यति	पदनाम	२	२२	राष्ट्री	ईश्वरनाम
२	१६	रम्णाति	वधकर्मा	२	१०	रिक्थम्	धननाम
३	३	रभसः	महन्नाम	३	२४	रिक्वा	स्तेननाम
३	२६	रम्भः	उत्तरपदनाम	२	१४	रिणवति	गतिकर्मा
१	७	रम्या	रात्रिनाम	२	१४	रिणाति	,,
१	१२	रयिः	उदकनाम	३	२४	रितका	स्तेननाम
२	१०	रयिः	धननाम	१	१	रिपः	पृथिवीनाम
२	५	रशनाः	अङ्गुलिनाम	३	२४	रिपुः	स्तेननाम
१	५	रश्मयः	रश्मिनाम	३	२४	रिभ्वा	,,
१	५	रश्म्यः	,,	३	२४	रिह्वा	,,
१	११	रसः	वाङ्नाम	३	१६	रिरिड्ढि	याच्ञाकर्मा
१	१२	रसः	उदकनाम	४	३	रिशादशः	पदनाम
२	७	रसः	अन्ननाम	३	१६	रिरीहि	याच्ञाकर्मा
३	१४	रसति	अर्चतिकर्मा	३	२	रिहम्	ह्रस्वनाम
४	३	रंसु	पदनाम	३	१४	रिहति	अर्चतिकर्मा
२	१४	रंहति	गतिकर्मा	३	२४	रिहायाः	स्तेननाम
५	५	राका	पदनाम	३	२४	रिह्वा	,,
३	१४	राजति	अर्चतिकर्मा	२	१४	रीयते	गतिकर्मा
२	२१	राजति	ऐश्वर्यकर्मा	१	२	रुक्मम्	हिरण्यनाम
२	१४	राति	गतिकर्मा	१	१३	रुजानाः	नदीनाम
३	२०	राति	दानकर्मा	४	३	रुजानाः	पदनाम
५	३	रात्रिः	पदनाम	३	१६	रुद्रः	स्तोतृनाम
२	१०	राधः	धननाम	५	४	रुद्रः	पदनाम
१	७	राम्याः	रात्रिनाम	५	५	रुद्राः	,,
२	१०	रायः	धननाम	४	३	रुशत्	,,
१	११	रासः	वाङ्नाम	२	१४	रुहूलति	गतिकर्मा
३	२०	रासति	दानकर्मा	२	१०	रेक्णः	धननाम
४	३	रास्पिनः	पदनाम	२	१४	रेजति	गतिकर्मा
१	५	रासभावश्विनौ	आदिष्टोपयोजनानि	२	१४	रेजते	,,

अध्याय	खण्ड	लकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	वकारादयः	विषयः
३	२६	रेजते	उत्तरपदनाम	१	११	वग्नुः	वाङ्नाम
२	१२	रेळते	क्रुध्यतिकर्मा	२	२०	वज्रः	वज्रनाम
१	१२	रेतः	उदकनाम	२	१४	वञ्चति	गतिकर्मा
३	१६	रेभः	स्तोतृनाम	२	२०	वधः	वज्रनाम
३	१४	रेभति	अर्चतिकर्मा	२	६	वध्रः	बलनाम
१	१३	रेवत्यः	नदीनाम	१	१३	वध्वः	नदीनाम
१	१०	रैवतः	मेघनाम	३	१४	वन्दते	अर्चतिकर्मा
१	१६	रोचते	ज्वलतीकर्मा	१	५	वनम्	रश्मिनाम
५	५	रोदसी	पदनाम	१	१२	वनम्	उदकनाम
३	३०	रोदसी	द्यावापृथिवी	३	२४	वनर्गुः	स्तेननाम
१	१३	रोधचक्राः	नदीनाम	५	२	वनस्पतिः	पदनाम
३	३०	रोधसी	द्यावापृथिवी	४	२	वनुष्यति	,,
१	१३	रोधस्वत्यः	नदीनाम	२	१२	वनुष्यति	क्रुध्यतिकर्म्मा
१	१३	रोहितः	,,	२	६	वनोति	कान्तिकर्मा
२	५	रोहितः	अङ्गुलिनाम	३	७	वपुः	रूपनाम
१	१५	रोहितोऽग्नेः	आदिष्टोपयोजनानि	३	२	वभ्रकः	ह्रस्वनाम
३	१४	रौति	अर्चतिकर्मा	३	२६	वभ्रीभिः	उत्तरपदनाम
१	१०	रौहिणः	मेघनाम	२	७	वयः	अन्ननाम
		ल		२	१३	व्यथिः	क्रोधनाम
२	१४	लजति	गतिकर्मा	१	१४	व्यश्वयः	अश्वनाम
२	१४	लोटते	,,	४	१	व्यन्तः	पदनाम
२	१४	लोठते	,,	३	८	वयुनम्	प्रशस्यनाम
४	१	लोधम्	पदनाम	३	६	वयुनम्	प्रज्ञानाम
१	२	लोहम्	हिरण्यनाम	४	२	वयुनम्	पदनाम
		व		२	१३	वरः	क्रोधनाम
४	२	वक्षः	पदनाम	२	६	वर्गः	बलनाम
१	१३	वक्षणाः	नदीनाम	२	७	वर्चः	अन्ननाम
				१	१०	व्रजः	मेघनाम
				२	१४	व्रजति	गतिकर्मा

अध्याये	खण्डे	वकारादयः	विषयः	अध्याये	खण्डे	वकारादयः	विषयः
३	८	वामः	प्रशस्यनाम	३	१५	विधाता	मेधाविनाम
५	४	वायुः	पदनाम	५	५	विधाता	पदनाम
३	१	व्यानसिः	वहुनाम	३	५	विधेम	परिचरणकर्मा
४	२	व्राः	पदनाम	२	४	विनङ्गृसौ	वाहुनाम
१	१२	वारि	उदकनाम	२	५	विपः	अङ्गुलिनाम
२	३	व्राताः	मनुष्यनाम	३	१५	विपः	मेधाविनाम
३	३	व्राधत्	महन्नाम	३	१५	विपन्युः	,,
३	३	व्राधन्	,,	३	१५	विपन्यवः	,,
३	३	व्राधम्	,,	३	१५	विप्रः	,,
४	२	वार्य्यम्	पदनाम	३	१५	विपश्चित्	,,
१	१४	वार्याणाम्	अश्वनाम	१	११	विपा	वाङ्नाम
१	१३	वार्वत्यः	नदीनाम	५	३	विपाट्छुतुद्री	पदनाम
४	२	वावशानः	पदनाम	१	१२	विपुः	उदकनाम
१	११	वाशी	वाङ्नाम	२	५	विभ्राः	अङ्गुलिनाम
४	१	वाशी	पदनाम	१	८	विभावरी	उषोनाम
५	४	वास्तोष्पति	,,	१	३	वियत्	अन्तरिक्षनाम
१	६	वासरम्	अहर्नाम	२	१६	वियातः	वधकर्मा
४	१	वाहः	पदनाम	४	१	वियुते	पदनाम
४	२	वाहिष्ठः	,,	३	३	विरप्शी	महन्नाम
२	१७	विखादः	संग्रामनाम	२	५	विशः	अङ्गुलिनाम
३	१५	विग्रः	मेधाविनाम	२	१७	विवाक्	संग्रामनाम
३	११	विचर्षणिः	पश्यतिनाम	३	३	विवक्षसे	महन्नाम
३	११	विचष्टे	,,	३	३	विवक्षिथः	,,
४	३	विजामातुः	पदनाम	२	३	विवस्वतः	मनुष्यनाम
२	९	विट्	बलनाम	३	५	विवासति	परिचरणकर्मा
२	१०	वित्तम्	धननाम	२	३	विशः	मनुष्यनाम
३	१७	विदथः	यज्ञनाम	३	१	विश्वम्	वहुनाम
४	३	विदथानि	पदनाम	५	४	विश्वकर्मा	पदनाम
४	४	विद्रधे	,,	३	११	विश्वचर्षणिः	पश्यतिकर्मा

अध्याये	खण्डे	वकारादयः	विषयः	अध्याये	खण्डे	वकारादयः	विषयः
५	६	विश्वेदेवाः	पदनाम	२	९	वृजनम्	बलनाम
५	५	विश्वानरः	,,	२	१९	वृणक्ति	बधकर्मा
५	६	विश्वानरः	,,	२	१०	वृतम्	धननाम
१	१५	विश्वरूपा- बृहस्पतेः	आदिष्टोपयोजनानि	२	१०	वृत्रम्	,,
				१	१०	वृत्रः	मेघनाम
१	१२	विषम्	उदकनाम	२	१७	वृत्रतूर्ये	संग्रामनाम
१	४	विष्टपम्	साधारणनाम	४	३	वृन्दम्	पदनाम
२	१	विष्टी	कर्मनाम	२	५	वृशः	अंगुलिनाम
२	१	विष्ट्वी	,,	२	१९	वृश्चति	बधकर्मा
३	१७	विष्णुः	यज्ञनाम	३	२०	वृश्चति	दानकर्मा
४	२	विष्णुः	पदनाम	५	६	वृषाकपिः	पदनाम
५	६	विष्णुः	,,	५	६	वृषाकपायी	,,
४	१	विषुणः	,,	१	१०	वृषन्धीः	मेघनाम
१	१०	विषन्धिः	मेघनाम	५	३	वृषभः	पदनाम
२	१४	विविष्टि	गतिकर्मा	२	६	वेति	कान्तिकर्मा
१	४	विष्टपम्	साधारणनाम	२	८	वेति	अत्तिकर्मा
२	६	विषति	कान्तिकर्मा	२	१४	वेति	गतिकर्मा
४	३	विस्रुहः	पदनाम	२	१०	वेदः	धननाम
३	३	विहायाः	महन्नाम	२	१४	वेदति	गतिकर्मा
२	२	वीजम्	अपत्यनाम	३	१५	वेधाः	मेधाविनाम
२	९	वीडु	बलनाम	३	१५	वेनः	,,
४	२	वीरिटे	पदनाम	३	१७	वेनः	यज्ञनाम
४	३	वीरुधः	,,	५	४	वेनः	पदनाम
२	९	वृक्	बलनाम	२	६	वेनति	कान्तिकर्मा
२	२०	वृकः	वज्रनाम	२	१४	वेनति	गतिकर्मा
३	२४	वृकः	स्तेननाम	३	१४	वेनति	अर्चतिकर्मा
४	२	वृकः	पदनाम	२	१	वेपः	कर्मनाम
३	१८	वृक्तबर्हिषः	ऋत्विङ्नाम	२	८	वेवेष्टि	अत्तिकर्मा
३	१३	वृक्षस्यनुतेपुरुहूतवयाः	उपमानाम	२	१	वेशः	कर्मनाम

अध्यायः	खण्डः	वकारादयः	विषयः	अध्यायः	खण्डः	शकारादयः	विषयः
२	६	वेशति	कान्तिकर्मा	२	१९	श्नथयति	वधकर्मा
२	१४	वेशिष्टि	गतिकर्मा	१	११	शब्दः	वाङ्नाम
२	१	वेषः	कर्मनाम	३	६	शम	सुखनाम
२	६	वेष्टि	कान्तिकर्मा	२	१	शमी	कर्मनाम
२	१४	वेषिष्टि	गतिकर्मा	२	१९	शम्नाति	वधकर्मा
२	६	वेसति	कान्तिकर्मा	४	२	शम्बः	पदनाम
३	२९	वैतसः	उत्तरपदनाम	१	१०	शम्बरः	मेघनाम
५	१	वैश्वानरः	पदनाम	१	१२	शम्बरम्	उदकनाम
१	३	व्योम	अन्तरिक्षनाम	२	९	शम्बरम्	वलनाम
१	१२	व्योम	उदकनाम	४	२	श्मशा	पदनाम
१	६	व्योमा	दिङ्नाम	४	१	शंयो	”
		श		३	४	शरणम्	गृहनाम
१	१२	शकम्	उदकनाम	३	१०	श्रत्	सत्यनाम
२	१	शक्तिः	कर्मनाम	२	१९	श्रथति	बधकर्मा
५	३	शकुनिः	पदनाम	२	९	शर्द्धः	वलनाम
२	१	शक्म	कर्मनाम	५	३	श्रद्धा	पदनाम
२	१	शक्मम्	”	३	४	शर्म्म	गृहनाम
२	४	शक्करी	बाहुनाम	३	६	शर्म	सुखनाम
२	११	शक्करी	गोनाम	५	५	शर्मा	पदनाम
३	१९	शग्धि	याच्ञाकर्मा	२	५	शर्य्या	अङ्गुलिनाम
२	१	शग्म	कर्मनाम	४	२	शर्य्या	पदनाम
३	६	शग्मम्	सुखनाम	४	३	शरारुः	”
३	६	शग्म्यम्	”	२	७	श्रवः	अन्ननाम
१	११	शची	वाङ्नाम	२	१०	श्रवः	धननाम
२	१	शची	कर्मनाम	१	७	शर्वरी	रात्रिनाम
३	९	शची	प्रज्ञानाम	२	१९	श्लथति	बधकर्मा
३	१	शतम्	बहुनाम	२	९	शवः	वलनाम
३	६	शतरा	सुखनाम	२	१०	शवः	धननाम
				४	२	श्वघ्नी	पदनाम

शब्दानुक्रमणिका ॥

अध्याय	खण्ड	शकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	शकारादयः	विषयः
२	१४	शवति	गतिकर्मा	३	७	शिल्पम्	रूपनाम
३	५	शवति	परिचरणकर्मा	३	६	शिवम्	सुखनाम
२	१९	श्वसति	वधकर्मा	३	६	शिवाता	,,
२	१९	श्वसिति	,,	४	१	शिशीते	पदनाम
३	१४	शशमानः	अर्चतिकर्मा	३	७	शिष्यम्	रूपनाम
४	३	शशमानः	पदनाम	२	१५	शीभम्	क्षिप्रनाम
३	१	शश्वत्	बहुनाम	४	१	शीरम्	पदनाम
३	७	शष्पम्	रूपनाम	१	७	श्रीणा	रात्रिनाम
३	१४	शंसति	अर्चतिकर्मा	२	१५	शु	क्षिप्रनाम
२	६	शंसनत्	कान्तिकर्मा	१	१२	शुक्रम्	उदकनाम
२	५	शाखाः	अङ्गुलिनाम	२	१५	शुघनसाः	क्षिप्रनाम
३	६	शातयन्ता	सुखनाम	३	६	शुनम्	सुखनाम
१	१५	श्यावाःसवितुः	आदिष्टोपयोजनानि	५	३	शुनासीरौ	पदनाम
४	३	श्रायन्तः	पदनाम	१	१२	शुभम्	उदकनाम
२	१०	श्वात्रम्	धननाम	२	१५	शुरण्युः	क्षिप्रनाम
४	२	श्वात्रम्	पदनाम	४	३	शुरुधः	पदनाम
२	१४	श्यात्रति	गतिकर्मा	४	३	शुष्टी	,,
१	७	श्यावी	रात्रिनाम	२	९	शुष्णम्	बलनाम
४	३	शाशदानः	पदनाम	२	९	शुष्मम्	,,
३	२०	शिक्षति	दानकर्मा	२	१५	शूः	क्षिप्रनाम
४	१	शिताम्	पदनाम	२	१५	शूघनाः	,,
४	१	शिप्रे	,,	२	१५	शूघनाशः	,,
४	३	शिप्रे	,,	२	१५	शूघनासः	,,
२	१	शिमी	कर्मनाम	२	१५	शूर्त्ताः	,,
४	२	शिपिविष्टः	,,	२	१७	शूरसातौ	संग्रामनाम
१	७	शिरिणा	रात्रिनाम	२	९	शूषम्	बलनाम
४	३	शिरिम्बिठः	पदनाम	३	६	शूषम्	सुखनाम
३	६	शिल्गुः	सुखनाम	१	१७	शृङ्गाणि	ज्वलतोनाम
२	१	शिल्पम्	कर्मनाम	२	१९	शृणाति	वधकर्मा

अध्यायः	खण्डः	शकारादयः	विषयः
४	३	शृम्भाः	पदनाम
३	२९	शेपः	उत्तरपदनाम
५	५	श्येनः	पदनाम
१	१४	श्येनासः	अश्वनाम
३	६	शेवम्	सुखनाम
१	८	श्वेत्या	उषानाम
३	६	शेवृधम्	सुखनाम
२	२	शेषः	अपत्यनाम
१	७	शोकी	रात्रिनाम
२	१४	श्वोतति	गतिकर्मा
१	१६	शोचति	ज्वलतिकर्मा
१	१७	शोचिः	ज्वलतोनाम
१	११	श्लोकः	वाङ्नाम
		ष	
२	१४	षःकति	गतिकर्मा
२	१४	ष्वःकति	,,
२	१४	ष्वष्कति	,,
		स	
२	१४	सश्चति	गतिकर्मा
२	१७	सग्मन्	संग्रामनाम
३	१९	सन्धि	याच्ञाकर्मा
१	३	सगमम्	अन्तरिक्षनाम
१	३	सगरः	,,
२	१७	सङ्गे	संग्रामनाम
२	१७	सङ्ख्ये	,,
२	१७	संयुगे	,,
२	१७	सङ्गथे	,,
२	१७	सङ्गमे	,,
२	१७	सङ्काः	,,

अध्यायः	खण्डः	सकारादयः	विषयः
२	१४	सचति	गतिकर्मा
३	२९	सचते	उत्तरपदनाम
४	२	सचा	पदनाम
२	६	संछत्	कान्तिकर्मा
१	१२	सत्	उदकनाम
३	२९	सतः	उत्तरपदनाम
३	१०	सत्रा	सत्यनाम
१	१२	सतिनम्	उदकनाम
१	१२	सतीकम्	,,
१	१२	सतीनम्	,,
१	१२	सत्यम्	,,
१	१२	सदनम्	,,
१	१२	सद्म	,,
२	१७	सद्म	संग्रामनाम
३	४	सद्म	गृहनाम
३	३०	सद्मनी	द्यावापृथिवी
३	३०	सदसी	,,
४	३	सदान्वे	पदनाम
३	३०	सध्रे	द्यावापृथिवी
२	५	सनाभयः	अङ्गुलिनाम
३	२५	सनुतः	निर्णीतान्तर्हितनाम
३	२७	सनेमि	पुराणनाम
१	१७	स्यग्मन्	संग्रामनाम
१	५	सप्तऋषयः	रश्मिनाम
५	६	सप्तऋषयः	पदनाम
१	१४	सप्तिः	अश्वनाम
३	५	सपति	परिचरणकर्मा
३	१४	सपति	अर्चतिकर्मा

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

अध्याय	खण्ड	सकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	सकारादयः	विषयः
२	९	स्पन्द्रासः	बलनाम	२	१४	सर्पति	गतिकर्मा
४	३	सप्रथाः	पदनाम	१	१२	सर्पिः	उदकनाम
३	५	सपर्यति	परिचरणकर्मा	५	५	सरमा	पदनाम
३	१८	सबाधः	ऋत्विङ्नाम	३	१	सरिरम्	बहुनाम
२	१७	समत्सु	संग्रामनाम	१	१२	सर्वम्	उदकनाम
२	१७	समनम्	,,	२	१४	स्रवति	गतिकर्मा
२	१७	समनीके	,,	१	१३	स्रवन्त्यः	नदीनाम
२	१७	समरणे	,,	१	१३	सरस्वत्यः	,,
२	१७	समर्ये	,,	१	११	सरस्वती	वाङ्नाम
४	२	समस्य	पदनाम	५	५	सरस्वती	पदनाम
२	१७	समितिः	संग्रामनाम	५	४	सरस्वान्	पदनाम
२	१७	समिथे	,,	२	१४	स्रंसति	गतिकर्मा
२	१७	समीके	,,	२	१४	स्रंसते	,,
२	१७	समीथे	,,	२	१४	सर्सृते	,,
१	३	समुद्रः	अन्तरिक्षनाम	१	१२	सलिलम्	उदकनाम
५	६	समुद्रः	पदनाम	३	१	सलिलम्	बहुनाम
२	१७	समोहे	संग्रामनाम	४	३	सललूकम्	पदनाम
२	१७	सम्मोहे	,,	१	४	स्वः	साधारणनाम
२	१७	संयत्	,,	१	१२	स्वः	उदकनाम
२	१७	संयुगे	,,	४	२	स्वञ्चाः	पदनाम
२	१४	स्यन्दते	गतिकर्मा	२	१७	संवतम्	संग्रामनाम
२	१४	स्यन्दयति	,,	२	१७	संवतः	,,
२	१४	स्यमेति	,,	५	४	सविता	पदनाम
१	११	सरः	वाङ्नाम	५	६	सविता	पदनाम
१	१२	सरः	उदकनाम	३	१४	स्वदति	अर्चतिकर्मा
१	१२	सर्णाः	,,	१	१२	स्वधा	उदकनाम
१	१२	सर्णीकम्	,,	२	७	स्वधा	अन्ननाम
५	६	सरण्यू	पदनाम	२	२०	स्वधितिः	वज्रनाम
१	१३	सरितः	नदीनाम	३	३०	स्वधे	द्यावापृथिवी

अध्याय	खण्ड	सकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	सकारादयः	विषयः
१	११	स्वनः	वाङ्नाम	२	१५	साचिवित्	क्षिप्रनाम
३	१७	सवनिम्	यज्ञनाम	२	१५	साचावित्	,,
३	१४	स्वपिति	अर्चतिकर्मा	२	१५	साचीवित्	,,
३	२२	स्वपिति	स्वपतिकर्मा	३	१६	स्तामुः	स्तोतृनाम
१	३	स्वयम्भू	अन्तरिक्षनाम	१	५	साध्याः	रश्मिनाम
४	३	सवीमनि	पदनाम	५	६	साध्याः	पदनाम
१	१२	स्वर्णीकम्	उदकनाम	२	२०	सायकः	वज्रनाम
१	११	स्वरः	वाङ्नाम	१	११	स्वाहा	वाङ्नाम
२	१४	स्वरति	गतिकर्मा	५	२	स्वाकृतयः	पदनाम
३	१४	स्वरति	अर्चतिकर्मा	१	१३	सिन्धवः	नदीनाम
३	२२	स्वस्ति	स्वपितिकर्मा	४	३	स्तिपाः	पदनाम
५	५	स्वास्तिः	पदनाम	४	३	स्तिपानाम	,,
१	६	स्वसराणि	अहर्नाम	२	७	सिनम्	अन्ननाम
३	४	स्वसराणि	गृहनाम	४	२	सिनम्	पदनाम
४	४	स्वसराणि	पदनाम	५	५	सिनीवाली	,,
२	५	स्वसारः	अङ्गुलिनाम	१	१२	सिरा	उदकनाम
२	१४	सश्चति	गतिकर्मा	३	२९	सिषक्ति	उत्तरपदनाम
२	७	ससम्	अन्ननाम	३	२९	सिषक्तु	,,
४	२	ससम्	पदनाम	२	१४	सिस्रति	गतिकर्मा
३	२२	सस्ति	स्वपितिकर्मा	२	१४	सिसर्त्ति	,,
४	२	सस्निम्	पदनाम	२	७	सीनम्	अन्ननाम
२	१४	सस्रति	गतिकर्मा	४	२	सीम्	पदनाम
२	१४	संस्रति	,,	२	१४	सीयते	गतिकर्मा
१	१३	सस्रुतः	नदीनाम	१	१३	सीराः	नदीनाम
३	२५	सस्वः	निर्णीतान्तर्हितनाम	३	१२	सुकम्	सर्वपदसमाम्नायः
१	१२	सहः	उदकनाम	१	१२	सुक्षेम	उदकनाम
२	९	सहः	बलनाम	१	१२	सुखम्	,,
३	१	लहस्रम्	बहुनाम	३	६	सुम्न्यम्	सुखनाम

शब्दानुक्रमणिका ॥

अध्याय	खण्ड	सकारादयः	विषयः	अध्याय	खण्ड	हकारादयः	विषयः
३	१६	स्तुत्	स्तोतृनाम	१	८	सूनृतावती	उषोनाम
२	७	सुतः	अन्ननाम	३	६	स्यूमकम्	सुखनाम
२	७	सुतम्	,,	१	१२	सूरा	उदकनाम
४	१	सुतुकः	पदनाम	३	१६	सूरिः	स्तोतृनाम
३	१६	स्तुप्	स्तोतृनाम	५	६	सूर्यः	पदनाम
४	३	सुदत्रः	पदनाम	१	११	सूर्या	वाङ्नाम
३	६	सुदिनम्	सुखनाम	५	६	सूर्या	पदनाम
३	८	सुनीथः	प्रशंस्यनाम	२	२०	सृकः	वज्रनाम
५	४	सुपर्णः	पदनाम	४	२	सृणिः	पदनाम
१	११	सुपर्णी	वाङ्नाम	२	१९	स्तृणाति	वधकर्मा
१	५	सुपर्णाः	रश्मिनाम	३	२९	स्तृभिः	उत्तरपदनाम
१	१४	सुपर्णाः	अश्वनाम	२	१७	स्पृधः	संग्रामनाम
४	१	सुप्रायणाः	पदनाम	४	३	सृप्रः	पदनाम
१	११	सुपर्णी	वाङ्नाम	१	१२	स्वृतीकम्	उदकनाम
२	१९	स्फुरति	वधकर्मा	२	१४	सेधति	गतिकर्मा
२	१९	स्फुलति	,,	२	१९	स्नेहति	वधकर्मा
४	३	सुमत्	पदनाम	२	१९	स्नेहयति	,,
३	६	सुम्नम्	सुखनाम	१	५	स्वेदयः	रश्मिनाम
१	८	सुम्नावरी	उषोनाम	३	१४	स्तोभति	अर्चतिकर्मा
१	१२	सुरा	उदकनाम	५	५	सोमः	पदनाम
४	१	सुविते	पदनाम	४	३	सोमानम्	,,
४	३	सुविदत्रः	,,	४	२	सोमोअच्छाः	,,
४	३	सुशिप्रः	,,	३	६	स्योनम्	सुखनाम
२	५	सुहस्त्यः	अङ्गुलिनाम	१	१२	स्रोतः	उदकनाम
३	२३	सूदः	कूपनाम	१	१३	स्रोत्याः	नदीनाम
२	२	सूनुः	अपत्यनाम	३	१४	स्तौति	अर्चतिकर्मा
१	८	सूनरी	उषोनाम			ह	
१	८	सूनृता	,,	१	१७	हरिणः	ज्वलतोनाम
२	७	सूनृता	अन्ननाम	२	१४	हनति	गतिकर्मा
१	८	सूनृतावरी	उषोनाम	२	१४	हन्तात्	,,

अध्याये	खण्डे	हकारादयः	विषयः	अध्याये	खण्डे	हकारादयः	विषयः
२	१४	हन्ति	गतिकर्मा	५	३	हविः	पदनाम
२	१४	हम्मति	,,	५	३	हविर्धाने	,,
२	१४	हम्यति	,,	५	३	हस्तघ्नः	,,
१	१४	हयः	अश्वनाम	१	१४	हंसासः	अश्वनाम
२	१४	हयति	,,	१	१४	हार्याणाम्	,,
२	१४	हयन्तात्	गतिकर्मा	४	२	हासमाने	पदनाम
१	१७	हरः	ज्वलतोनाम	३	१२	हिकम्	सर्वपदसमाम्नायः
२	१३	हरः	क्रोधनाम	४	३	हिनोत	पदनाम
४	१	हरः	पदनाम	१	७	हिम	रात्रिनाम
३	४	हर्म्यम्	गृहनाम	१	७	हिमा	,,
२	३	हरयः	मनुष्यनाम	१	२	हिरण्यम्	हिरण्यनाम
४	२	हरयाणः	पदनाम	१	१३	हिरण्यवर्णाः	नदीनाम
२	६	हर्य्यति	कान्तिकर्मा	३	१५	हिरुक्	निर्णीतान्तर्हितनाम
२	१४	हर्य्यति	गतिकर्मा	३	२४	हुरश्चित्	स्तेननाम
२	१४	हर्य्यन्ताम्	,,	१	१७	हृणिः	ज्वलतोनाम
३	२	ह्रस्वः	ह्रस्वनाम	२	१३	हृणिः	क्रोधनाम
१	१३	हरस्वत्यः	नदीनाम	२	१२	हृणीयते	क्रुध्यतिकर्मा
१	६	हरितः	दिङ्नाम	२	१३	हेडः	क्रोधनाम
१	१३	हरितः	नदीनाम	२	१२	हेडते	क्रुध्यतिकर्मा
२	५	हरितः	अङ्गुलिनाम	२	२०	हेतिः	वज्रनाम
१	१५	हरितआदित्यस्य	आदिष्टोपयोजनानि	१	२	हेम	हिरण्यनाम
१	१५	हरी इन्द्रस्य	,,	१	१२	हेम	उदकनाम
२	८	ह्वयति	अत्तिकर्मा	१	२	हेमा	हिरण्यनाम
३	१४	ह्वयति	अर्चतिकर्मा	१	१२	हेमा	उदकनाम
३	१४	ह्वयते	,,	१	११	होत्रा	वाङ्नाम
२	१३	ह्वरः	क्रोधनाम	३	१७	होत्रा	यज्ञनाम
२	८	ह्वरति	अत्तिकर्मा				
१	१२	हविः	उदकनाम				

॥ इति ॥

* ओ३म् *

आर्य्यसमाज के नियम ॥

(१)-सब सत्यविद्या और जो पदार्थ विद्या से जाने जाते हैं उन सबका आदि-मूल परमेश्वर है ॥

(२)-ईश्वर सच्चिदानन्दस्वरूप, निराकार, सर्वशक्तिमान्, न्यायकारी, दयालु, अजन्मा, अनन्त, निर्विकार, अनादि, अनुपम, सर्वाधार, सर्वेश्वर, सर्वव्यापक, सर्वान्तर्यामी, अजर, अमर, अभय, नित्य, पवित्र और सृष्टिकर्त्ता है। उसी की उपासना करनी योग्य है ॥

(३)-वेद सत्यविद्याओं का पुस्तक है। वेद का पढ़ना पढ़ाना और सुनना सुनाना सब आर्य्यों का परमधर्म है ॥

(४)-सत्य ग्रहण करने और असत्य के छोड़ने में सर्वदा उद्यत रहना चाहिये ॥

(५)-सब काम धर्मानुसार अर्थात् सत्य और असत्य को विचार करके करने चाहियें ॥

(६)-संसार का उपकार करना इस समाज का मुख्य उद्देश है अर्थात् शारीरिक, आत्मिक और सामाजिक उन्नति करना ॥

(७)-सब से प्रीतिपूर्वक धर्मानुसार यथायोग्य वर्त्तना चाहिये ॥

(८)-अविद्या का नाश और विद्या की वृद्धि करनी चाहिये ॥

(९)-प्रत्येक को अपनी ही उन्नति से सन्तुष्ट न रहना चाहिये किन्तु सबकी उन्नति में अपनी उन्नति समझनी चाहिये ॥

(१०)-सब मनुष्यों को सामाजिक सर्वहितकारी नियम पालने में परतन्त्र रहना चाहिये और प्रत्येक हितकारी नियम में सब स्वतन्त्र रहें ॥